

ปัญหา บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเพื่อกำหนดมาตรฐานในการวางแผนสำหรับศูนย์สันตนาการ กรุงเทพมหานครนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นงานที่ค่อนข้างจะใหม่ในบ้านเมืองเรา ทั้งนี้เราจะเห็นได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกือบทั้งหมดทางด้านสันตนาการได้เน้นเฉพาะเรื่องของตัวศูนย์สันตการนั้น ๆ เองเช่น ลักษณะการให้บริการ พฤติกรรมของผู้นำบริการ ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการให้บริการ งบประมาณ และบุคลากร เป็นส่วนใหญ่งานที่จะศึกษาออกมาในรูปของการวางแผน การกำหนดมาตรฐานโดยทั่วไป ขนาดของศูนย์ที่จะให้บริการแก่ประชากรในพื้นที่ใดอย่างพอเพียง ตลอดจนเรื่องของจำนวน ชนิด ประเภทของสิ่งที่เป็นอุปกรณ์ภายในตัวศูนย์ต่าง ๆ ได้มีการศึกษากันน้อยมาก

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นความพยายามอีกรูปแบบหนึ่งโดยการนำเอาข้อมูลทางค่านิยมเมืองและข้อมูลค่านิยมรวมทั้งค่านิยมเศรษฐกิจเป็นบางส่วนมาพิจารณาร่วมกันเพื่อกำหนดมาตรฐานในการวางแผนสำหรับการที่จะจัดตั้งศูนย์สันตการขึ้นมา โดยเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวหรือตัวแปรเหล่านั้นย่อมมีผลต่อการบรรลุตามเป้าหมายของการสันตนาการโดยตรง

แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบางประการซึ่งอาจทำให้ต้องขาดข้อมูลบางประการไป ซึ่งอาจเกิดจากหน่วยงานของรัฐไม่ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ ปัญหาต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้จึงขอกล่าวรวม ๆ กันไว้เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่จะศึกษาต่อไปจะได้ร่วมกันแก้ไขกล่าวคือ

6.1 ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาครั้งนี้

6.1.1 เรื่องข้อมูล

ข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาทุกรูปแบบ การได้ข้อมูลที่ถูกต้องย่อมจะทำให้สามารถวิเคราะห์ วิจัย สรุปผล และ คาคการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าข้อมูลในเรื่องการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ นั้นได้มาโดยการวัดเนื้อที่บนแผนที่โดยใช้เครื่องมือวัดแผนที่ ซึ่งเชื่อว่าอาจจะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย นอกจากนั้นข้อมูลบางประการที่ต้องการจะใช้เช่น แผนที่แสดงการก่อสร้างในแต่ละเขต หรือแผนที่อาคารซึ่งจะแสดงให้เห็นที่ว่างที่เหลืออยู่ซึ่งอาจนำพื้นที่ที่เหลือมาพิจารณาจัดตั้งให้เป็นศูนย์สันหนนาการได้ หน่วยงานของรัฐโดยตรงก็ยังไม่มีการรวบรวมหรือจัดทำไว้แต่อย่างใด ข้อมูลที่นำมาพิจารณาข้างต้นจึงเป็นเพียงข้อมูลในทางสถิติเท่านั้น

นอกจากนั้นสำหรับแหล่งสันหนนาการที่จัดโดยเอกชนนั้น แม้ว่าการศึกษาครั้งนี้จะไม่ได้เน้นหนักก็ตามแต่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้น้อยมาก ซึ่งในส่วนนี้รัฐควรจะควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะเชื่อว่าเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่สิ้นสุดในปัจจุบัน

6.1.2 การศึกษาเฉพาะด้าน

ความสมบูรณ์ของการศึกษาที่แท้จริงจะต้องมีการกล่าวถึงตัวแปรทุก ๆ ด้านที่จะมีผลต่อการจัดตั้งศูนย์สันหนนาการ การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงแนวทางเบื้องต้นของการวางแผนทั้งระบบซึ่งหมายถึงว่าจะต้องศึกษาถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของงบประมาณและวิธีการจัดสรร นโยบายของรัฐทางด้านสันหนนาการ และความสัมพันธ์ระหว่างแผนงานของชาติในระดับต่าง ๆ เพื่อกำหนดออกมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสันหนนาการ เหล่านี้เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามเชื่อว่าความพยายามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็สามารถช่วยให้การศึกษาในช่วงต่อไปนั้นมีความกระชับรัดกุมและง่ายขึ้น รวมทั้งจะใช้เวลาน้อยลงเพราะเป็นการศึกษาในส่วนที่เหลือหรือเพียงเรื่องของการปฏิบัติจริงในพื้นที่เท่านั้น

6.1.3 เน้นเฉพาะการสันตนาการของรัฐ

การพิจารณาการสันตนาการที่จัดขึ้นโดยรัฐและในที่นี้หมายถึง กรุงเทพมหานครโดยตรง ซึ่งมีสำนักสวัสดิการสังคมเป็นผู้รับผิดชอบและได้จัดสร้างแหล่งสันตนาการขึ้นมาในรูปแบบของสวนสาธารณะและศูนย์เยาวชน นั้น อาจทำให้เข้าใจผิดพลาดได้ง่ายว่า หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสันตนาการในกรุงเทพ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ก็มี ส่วนในการจัดการสันตนาการในกรุงเทพมหานครอีกมากมาย เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้ได้จัดองค์การขึ้นมารับผิดชอบ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะให้ความสำคัญแก่เยาวชนเป็นลำดับแรก ในขณะที่เดียวกันก็ยังมี โครงข่ายงานไปทั่วประเทศ ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถกล่าวถึงการให้บริการด้านสันตนาการในหน่วยงานทั้งหมดเหล่านี้ได้ ก็จะทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีก

นอกจากนั้นในกรุงเทพมหานครเอง เอกชนก็มีส่วนสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านสันตนาการแก่ประชาชนในพื้นที่แต่เนื่อง จากมีวัตถุประสงค์ รูปแบบ วิธีการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ในขณะที่รัฐนั้นมุ่งไปที่การให้บริการในลักษณะที่เป็นสวัสดิการจากรัฐ เพราะ ประชาชนได้เสียภาษีเพื่อบำรุงรัฐมาตลอด แต่เอกชนเป็นเรื่องของการจัดการแบบ ธุรกิจต้องการผลกำไรในการจัดบริการ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงแยกพิจารณาเฉพาะ ส่วนของการจัดการสันตนาการโดยรัฐเท่านั้น

6.1.4 ปัญหาอื่น ๆ

เนื่องจากจำนวนระยะเวลา งบประมาณและผู้ทำการศึกษา มีอยู่อย่างจำกัด การตรวจสอบข้อมูลทุกอย่างจากส่วนที่มีการเก็บรวบรวมไว้ (Secondary Data) จึงไม่อาจตรวจสอบกับสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในพื้นที่ได้

เช่น เรื่องการใช้ที่ดิน เป็นต้น นอกจากนั้นข้อมูลบางส่วนเป็นการพิจารณาในระดับ กรุงเทพมหานครไม่สามารถที่จะแยกแยะลงเป็นข้อมูลในระดับเขตได้เช่น เรื่องของ รายได้ วิทยายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นต้น แต่เชื่อว่าข้อมูลดังกล่าว ก็สามารถแสดงภาพรวม ๆ ของกรุงเทพมหานครได้ ทั้งนี้เพราะการเก็บข้อมูล ในเรื่องรายได้ วิทยายุ ระดับการศึกษาและอาชีพของประชากรในแต่ละเขต นั้นจะต้องใช้เวลา บุคลากรและงบประมาณในการจัดทำมาก เช่น เกี่ยวกับการ สำนวจจัดทำสำมะโนประชากรและการเคหะ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดอย่าง มากในเรื่องดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุที่ว่าวิชา การผังเมืองนั้นเป็นเรื่องของการศึกษาของวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเป็นสห สาขาวิชา (Multidisciplinary) การพิจารณาข้อมูล หรือตัวแปรบางตัว ก็เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเฉพาะสาขานั้นไป การศึกษาเพื่อรวมเอาวิชาการ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันนั้นจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้นักวิชาการหรือผู้ที่มีความรู้ หลาย ๆ สาขาเข้ามาศึกษาร่วมกัน ดังเช่นถ้าหากจะมีการสร้างศูนย์สันถนาการ กรุงเทพมหานครขึ้นมาและสมมติว่าที่ตั้งมีความเหมาะสมดี เส้นทางคมนาคมสะดวก โดยที่สามารถให้บริการแก่ชุมชนโดยรอบในรัศมี 5 - 10 กิโลเมตรได้ แต่ มีปัญหาว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าวจะต้องใช้งบประมาณมากมาย ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการ ประหยัดในการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ โครงการดังกล่าวแม้จะมีความเหมาะสม ทั่วถึงรอบข้างประการในทางการผังเมือง แต่ก็ต้องตกไปเพราะความไม่เหมาะสม อีกบางประการในทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งถือว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาการทางด้าน ผังเมืองเช่นเดียวกัน

ความพยายามในที่นี้ก็คือจะต้องพิจารณาถึงทางออกที่เป็นไปได้และ พร้อมทั้งจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการให้บริการแก่ประชากรในพื้นที่ในทางด้าน สันถนาการ โดยใช้วิชาความรู้หลาย ๆ สาขาเข้ามาพิจารณาร่วมกันนั่นเอง ซึ่ง จะได้นำกล่าวต่อไปในเรื่องผลของการศึกษา

6.2 สรุปผลจากการศึกษา

6.2.1 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่

1. การใช้ที่ดินและประชากร

กรุงเทพมหานครในปัจจุบันมีพื้นที่ทางการปกครอง 1,568.737 ตารางกิโลเมตร มีประชากรเมื่อปี พ.ศ. 2523 ประมาณ 5,200,000 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 3,300 คน/ตารางกิโลเมตร สภาพการใช้ที่ดินโดยทั่วไปพบว่าในเขตตอนในของพื้นที่เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการที่สำคัญ ๆ ในระดับกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ หลายแห่ง และเป็นที่ตั้งของหน่วยทหารหลายแห่งด้วยกัน รวมทั้งเป็นที่ตั้งย่านการค้าเดิมหลายแห่ง เช่น ย่านเจริญกรุง เยาวราช วังบูรพา ซึ่งต่อมาได้ลดระดับของสำคัญลงเนื่องจากย่านธุรกิจเหล่านี้แออัดมากไม่สามารถรองรับกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของกรุงเทพมหานครได้ ก่อให้เกิดศูนย์การค้าใหม่ขึ้นมาอีกเช่น ประตูน้ำ สุรวงศ์ ราชประสงค์ และสีลม และในขณะเดียวกันก็ได้มีศูนย์การค้าอื่น ๆ เกิดขึ้นรอบ ๆ เช่น สพานควาย วงเวียนใหญ่ บางแค และพระโขนง เป็นต้น และเมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันสำหรับในพื้นที่ตอนในของกรุงเทพมหานครพบว่า กำลังมีการก่อสร้างศูนย์การค้าขนาดใหญ่อีกมากมาย ซึ่งหมายถึงว่าเป็นการเพิ่มระดับของการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรมให้มีความหนาแน่นมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการสร้างศูนย์การค้าขึ้นใหม่ในเขตต่าง ๆ ดังนี้

เขตปทุมวัน ประกอบด้วยศูนย์การค้า 5 แห่งคือ มาบุญครอง ซอปปิงเซ็นเตอร์ อัมรินทร์พลาซ่า ศูนย์แสดงสินค้าสยามสแควร์ มหาทุนพลาซ่า และโครงการวังเพชรบูรณ์

เขตพญาไท ประกอบด้วยศูนย์การค้า 4 แห่งคือ พันธุ์ทิพย์ พลาซ่า มิกกะสันคอมเพล็กซ์ ซิตีพลาซ่า และชวลีวิฑูร์ ซอปปิง มอลล์

เขตบางรัก ประกอบด้วยศูนย์การค้า 2 แห่งคือ สีลม เทรคเซ็นเตอร์ ชาณุอิสสระทาวเวอร์

ศูนย์การค้าเหล่านี้เป็นศูนย์การค้าขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารพักอาศัยแบบอาคารชุดแล้ว เชื่อว่าจะเป็นการเพิ่มความหนาแน่นทั้งทางด้านประชากรและอาคารให้แก่พื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เป็นอย่างยิ่งในอนาคต

นอกจากนั้นยังมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดขึ้นทางตอนใต้ของตัวเมืองมากที่สุดเพราะความได้เปรียบในค่าที่ดินตั้ง เส้นทางคมนาคมซึ่งใช้ทางน้ำอยู่ใกล้ท่าเรือและราคาที่ดินไม่สูงมากนัก แม้ว่าจะมีอุตสาหกรรมบางส่วนจะอยู่ทางตอนเหนือ ตะวันออกและตะวันตกแนวโน้มส่วนใหญ่ก็ยังขยายไปทางด้านใต้ด้วย ส่วนการพักอาศัยนั้นนอกจาก ผสมอยู่กับย่านพาณิชย์กรรมแล้ว พบว่าพื้นที่เพื่อการพักอาศัยกำลังขยายออกมาสู่พื้นที่รอบนอก โดยมีเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคาราคาเข่งที่พักอาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยจัดสรรที่ดินและปลูกบ้านพักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ และให้ผ่อนส่งได้ในระยะยาว เป็นต้น

ส่วนในพื้นที่รอบนอกนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นที่ว่างอยู่อีกมากดังเช่นในเขตมีนบุรี หนองจอก ลาดกระบัง คลองจั่น บางขุนเทียนและหนองแขม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ว่างเปล่าเนื่องจากการเปลี่ยนมือจากเจ้าของเดิมซึ่งเป็นเกษตรกรมาเป็นของนักลงทุน การเกษตรกรรมในพื้นที่รอบนอกไม่ว่าจะเป็นการทำนา ทำสวนผลไม้เลี้ยงปลาและเลี้ยงสัตว์อย่างอื่นกำลังลดน้อยลงไปทุกขณะ ประชากรจะอยู่อาศัยอย่างเบาบางในพื้นที่รอบนอกเหล่านี้ โดยมีความหนาแน่นประชากรไม่ถึง 1,000 คน/ตารางกิโลเมตร ในขณะที่ในพื้นที่ตอนในเช่นเขตป้อมปราบฯหรือสัมพันธวงศ์ มีประชากรหนาแน่นมากกว่า 50,000 คน/ตารางกิโลเมตร

อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้ได้พยายามศึกษาเพื่อหาการใช้ที่ดินหลักในแต่ละเขตทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดรูปแบบการใช้ที่ดินในอนาคต เพราะการใช้ที่ดินในปัจจุบัน เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งในการที่จะกำหนดว่าในอนาคตการใช้ที่ดินในแต่ละเขตนั้นควรจะมีการเปลี่ยนแปลง

ไปเป็นเช่นไร ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ที่ดินด้วยนั่นเอง ซึ่งในส่วนนี้จะได้อธิบายต่อไป

2. การใช้ที่ดินหลัก (ตารางที่ 29)

การหาใช้ที่ดินหลักในแต่ละเขตทั้ง 24 เขตของกรุงเทพมหานครนั้นเป็นเรื่องที่ใช้ตัวแปรเพียงตัวเดียวมาพิจารณา คือเรื่องพื้นที่การใช้ที่ดินแต่ละประเภท ซึ่งอันที่จริงแล้วควรศึกษาข้อมูลด้านการจ้างงานในแต่ละสาขาของประชากรในพื้นที่ประกอบไปด้วยก็จะทำให้การวิเคราะห์การหาการใช้ที่ดินหลักในแต่ละเขตนั้นมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามการหาการใช้ที่ดินหลักในแต่ละเขตนั้นนอกจากจะเพื่อเป็นการควบคุมแนวโน้มของการกำหนดรูปแบบการใช้ที่ดินในอนาคตของกรุงเทพมหานครแล้ว ในสภาพปัจจุบันยังเห็นได้ว่าในเขตที่มีการใช้ที่ดินหลักที่สำคัญ ๆ ของเมืองเช่น พาณิชยกรรม หักอาศัย และอุตสาหกรรมนั้นจะมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นมากกว่าในเขตที่เป็นเกษตรกรรมในรอบนอก ดังเช่น เขตพระนคร ป้อมปราบฯ ปทุมวัน สัมพันธวงศ์ ธนบุรีและคลองสาน เป็นต้น ซึ่งเชื่อว่าในอนาคตในเขตที่มีการใช้ที่ดินหลักหลายประเภทผสมอยู่ด้วยกันนั้น อาจจะต้องมีการกำหนดรูปแบบของการใช้ที่ดินบางอย่างให้มีลักษณะเป็นการใช้ที่ดินหลักให้เหลือเพียงประเภทเดียวเหมือนเขตบางรัก ห้วยขวาง หนองจอก มีนบุรี ลาดกระบัง คลิ่งชัน บางขุนเทียน และหนองแขม เป็นต้น

ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้จากการเขตที่มีการใช้ที่ดินหลักเป็นแบบผสมโดยมีย่านพาณิชยกรรมรวมอยู่ด้วย ซึ่งถือได้ว่าการใช้ที่ดินประเภทดังกล่าวมีลักษณะที่เด่นที่สุดในการที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ลงทุน ในปัจจุบันช่วงปี พ.ศ. 2525 - 2526 นี้ย่านการค้าใหญ่ ๆ ได้เกิดขึ้นมากมายซึ่งอาจเป็นการก่อสร้างขึ้นมาใหม่หรือสร้างแทนที่ของเก่า รูปแบบการพัฒนาดังกล่าวนี้อาจเชื่อว่าการใช้ที่ดินแบบอื่น ๆ ที่ผสมรวมอยู่ด้วยกันจะต้องถูกแทนที่และลดความสำคัญลงไปที่สุดในที่สุด

ตารางที่ 29 แสดงการไร้ที่หลักจำนวนและความหนาแน่นประชากรในแต่ละเขต พ.ศ. 2523

ลำดับ	เขตปกครอง	การไร้ที่หลัก	จำนวนประชากร* (คน)	ความหนาแน่น* (คน/ตร.กม.)	หมายเหตุ
1	พระนคร	$L_2+L_4+L_5$	123,000	22,000	* จำนวนประชากรและความหนาแน่นไ้ยก เป็นจำนวน Round Number ** ในเขตหนองจอก มีบุรีและลากกระบัง ไ้ยกขึ้นเป็นจำนวนเต็มร้อยที่สุด
2	ป้อมปราบฯ	$L_2+L_4+L_5$	190,000	99,000	
3	ปทุมวัน	$L_2+L_4+L_5$	236,000	28,000	
4	สัมพันธวงศ์	$L_2+L_3+L_5$	77,000	54,000	
5	บางรัก	L_2	132,000	24,000	
6	ยานนาวา	L_3+L_6	380,000	10,000	
7	กุสุมา	$L_1+L_3+L_4+L_5$	480,000	22,000	
8	พญาไท	$L_1+L_2+L_4$	520,000	28,000	
9	ห้วยขวาง	L_1	201,000	9,000	
10	พระโขนง	L_3+L_6	524,000	4,000	
11	บางเขน	L_4+L_6	388,000	2,000	
12	บางกะปิ	L_1+L_6	256,000	2,000	
13	หนองจอก	L_6	51,000	500**	
14	มีบุรี	L_6	55,000	500**	
15	ลากกระบัง	L_6	43,000	500**	
16	ธนบุรี	$L_1+L_3+L_5$	262,000	30,000	
17	คลองสาน	$L_1+L_3+L_5$	140,000	23,000	
18	บางกอกน้อย	L_1	383,000	16,000	
19	บางกอกใหญ่	L_1+L_5	101,000	16,000	
20	ภาษีเจริญ	L_3+L_6	183,000	3,000	
21	บางขุนเทียน	L_6	204,000	1,000	
22	กัลยาร	L_6	68,000	1,000	
23	ราษฎร์บูรณะ	L_3+L_6	114,000	3,000	
24	หนองแขม	L_6	42,000	1,000	
รวม	กรุงเทพมหานคร	I= การไร้ที่หลัก	5,098,000	3,000	

ที่มา ตารางที่ 7 และ 9

หมายเหตุ L_1 = พักอาศัย , L_2 = พาณิชยกรรม , L_3 = อุตสาหกรรม , L_4 = สถาบันราชการ , L_5 = สถาบันศึกษาและศาสนา
 L_6 = ที่ว่าง

3. การสันทนากการในปัจจุบัน

ปัญหาการให้บริการด้านสันทนากการจากหน่วยงานของรัฐ ในพื้นที่พิจารณาได้จากจำนวนของแหล่งสันทนากการต่าง ๆ ที่มีอยู่ คือ ส่วนสาธารณะ และศูนย์เยาวชน นั้นมีน้อยเกินไปและนอกจากนั้นแหล่งสันทนากการเท่าที่มีอยู่แล้ว ก็ไม่สามารถให้บริการได้อย่างเต็มที่ต้องประสบกับปัญหาที่มีมักจะอ้างกันอยู่เสมอคือ เรื่องของงบประมาณ บุคคลากร การบริหาร และสถานที่ เป็นต้น การประสบกับปัญหาดังกล่าวของรัฐได้เป็นช่องทางให้เอกชนก้าวเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ในเรื่องการจกบริการด้านสันทนากการในเขตเมืองได้อย่างเต็มที่ซึ่งจะเห็นได้จาก การสร้างสวนสนุก โรงภาพยนตร์ โบว์ลิ่ง ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ตลอดจนสถาน บริการต่าง ๆ ซึ่งสถานที่เหล่านี้จะต้องเสียเงินเมื่อเข้าไปใช้บริการและกำลังเป็น ปัญหาสำหรับรัฐ เป็นอย่างยิ่งในการที่ควบคุมดูแลสถานที่เหล่านี้เพราะในปัจจุบันสถานที่ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาเยาวชนที่เข้าไปใช้บริการในรูปแบบต่าง ๆ กันไปรวมทั้งเชื่อว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาอาชญากรรม การคอร์ปชั่นในวงราชการปัญหา ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี เป็นต้น

การจัดการบริการด้านสันทนากการดังกล่าวได้มีอยู่อย่างหนาแน่นอยู่ในบางพื้นที่เท่านั้นรวมทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งจะได้จากย่านประตูน้ำ สยามสแควร์ และวงเวียนใหญ่ เป็นต้น บริเวณดังกล่าวเป็นย่านการค้าขนาดใหญ่ของเมืองและมีโรงภาพยนตร์ตั้งติด ๆ กันหลายโรงซึ่งในแต่ละวันจะมีประชากร เดินทางเข้าไปในบริเวณดังกล่าวเป็นจำนวนมากด้วยจุดประสงค์ที่ต่างกันออกไป กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวในพื้นที่ต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คนมาซื้อของ คัดเสื้อผ้า รับประทานอาหาร ดิคต่อธุรกิจ ก็อาจแวะเข้าโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้ตั้งใจหรือในทำนองกลับกันคนที่ตั้งใจมาชมภาพยนตร์ก็อาจเดินซื้อของ รับประทานอาหาร คัดเสื้อผ้า หลังจากชมภาพยนตร์เสร็จแล้วก็ได้ มีงานวิจัยหลาย ๆ ชิ้นได้ชี้ให้เห็นว่าสาเหตุที่ประชาชนนิยมการพักผ่อนด้วยการชมภาพยนตร์นั้นไม่ได้หมายความว่าประชาชนในกรุงเทพฯจะนิยมชมชอบในการต้องเสียเงินเพื่อเข้าไปชมภาพยนตร์แต่เนื่องจากไม่สามารถที่จะหาแหล่งสันทนากการจกที่รัฐจกให้ได้ รวมทั้งผู้ที่ไปเดินตามศูนย์การค้า

ขนาดใหญ่ที่มีสินค้าหลาย ๆ ประเภทไว้คอยบริการ พบว่ามีจำนวนมากที่ไปเดินเล่น เพื่อการพักผ่อนมากกว่าที่จะไปซื้อสินค้าภายในศูนย์การค้านั้นจริง ๆ

แต่เมื่อพิจารณาในพื้นที่รอบนอกออกไปจะเห็นได้ว่าสภาพ การใช้ที่ดินที่ยังเป็นที่ว่าง ที่นา สวนผลไม้ อยู่บ้างก็อาจช่วยเป็นแหล่งสินค้าการ อย่างหนึ่งได้เช่นเดียวกัน ซึ่งหมายถึงว่าพื้นที่เหล่านี้ในขณะที่เป็นการใช้ที่ดินอย่าง อื่นเช่นย่านพักอาศัย อุตสาหกรรม ก็มีลักษณะเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งสินค้าการได้ใน ขณะเดียวกัน

4. ความขาดแคลนและจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

เมื่อพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวมของกรุงเทพมหานคร ใน บรรดาสาเหตุหลาย ๆ ประการที่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นนั้นเชื่อว่าสาเหตุที่สำคัญประการ หนึ่งได้แก่ การขาดแคลนการสินค้าการนั่นเอง เนื่องจากชีวิตในสังคมเมืองหลวง ที่ค่อนข้างจะสับสนวุ่นวายทุกคนต้องทำงานแข่งกับเวลา คิรนต่อสู้กับสภาพทางเศรษฐกิจ- กิจ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ต้องมุ่ง ไปทำงานเพื่อที่จะได้เงินทองมาใช้จ่ายใช้สอยไม่ว่าประชากรกลุ่มนั้นจะมีรายได้ดีหรือ สูงสักเพียงใด รวมทั้งผู้ที่มีรายได้ต่ำหรือฐานะยากจนคนแค่นต่างก็หนีไม่พ้นการคิรน เพื่อปากเพื่อท้องที่ต่ำกว่ากันทั้งสิ้น

สภาพการใช้ชีวิตในรูปแบบเช่นนี้เองประกอบกับปัญหา อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการประกอบอาชีพเช่นปัญหาการจราจรติดขัด อากาศเป็น พิษ น้ำท่วม สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ประชากรในกรุงเทพ- มหานครต้องประสบกับโรคภัยไข้เจ็บต่างชนิดกันไปซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นอยู่ของ แต่ละคนคงจะเห็นได้จากตัวบ่งชี้หลาย ๆ ประการเช่น อัตราการเพิ่มของการฆ่า ตัวตาย ผู้ป่วยที่เป็นโรคจิต โรคประสาทและโรคหัวใจ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังพบว่าในการประกอบอาชีพการมาบางครั้ง เกิดจากสาเหตุเพียงเล็กน้อยเป็นอารมณ์ชั่ววูบ เช่นการขับรถยนต์บนถนนหนทาง แล้วเกิดไม่พอใจกันขึ้นมา หรือเกิดความไม่พอใจกัน ไม่สบอารมณ์เมื่อผู้อื่นทำอะไร

ที่เป็นการรบกวนโดยไม่ตั้งใจ ก็มักจะมีการตัดสินใจด้วยวิธีรุนแรง ซึ่งรวมถึงปัญหาภายในบ้านหรือภายในครอบครัวด้วย ทั้งนี้เพราะสังคมของเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาประชากรในพื้นที่มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ รวมทั้งมีความรู้สึกแปลกหน้าไม่ไว้วางใจ ตลอดจนมีความระแวงสงสัยในการคบหาสมาคมอยู่ตลอดเวลา การตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปมักจะเป็นการรักษาผลประโยชน์ของตนเองมากเกินไป จนในบางครั้งตนเองก็ต้องประสบกับการลงโทษจากรัฐซึ่งเป็นความผิดที่เกิดขึ้นจากอารมณ์เพียงชั่ววูบเท่านั้น

สิ่งที่ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาของเยาวชนในปัจจุบันซึ่งในปัจจุบันนี้ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า เยาวชนบางส่วนได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากวัฒนธรรมทางตะวันตกโดยไม่ได้มีการคัดกรองแก้ไขแต่อย่างใด การพักผ่อนตามความหมายที่ผิดพลาดจึงเกิดขึ้นโดยการจัดการสันทนาการแบบธุรกิจของเอกชนเพื่อแสวงหาผลกำไรจากการประกอบกิจการที่ไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องทางค่านิยมธรรม หรือ ประเพณีที่งดงามแต่อย่างใดการสร้างสถานบริการในรูปแบบที่ต่างกันไปออกไปทั้ง ชนิด ประเภท ขนาด จำนวน ต่างมุ่งหวังเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากเยาวชนเหล่านี้ กำลังกลายเป็นปัญหาเพิ่มขึ้นและได้เป็นสาเหตุของปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดซึ่งรวมทั้งวัยผู้ใหญ่ด้วย

จากสภาพการดังกล่าวข้างต้นพอที่จะชี้ให้เห็นได้ในบางส่วนของ การจัดรูปแบบการสันทนาการที่เหมาะสมให้แก่ประชากรในพื้นที่จะสามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ ทั้งนี้เพราะการสันทนาการที่แท้จริงจะให้ประโยชน์แก่ผู้ที่มาใช้บริการในค่านที่ว่าช่วยให้เกิดสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจซึ่งในขณะที่ประชากรในกรุงเทพมหานครต้องมีชีวิตที่รีบเร่งแข่งกับเวลาเพื่อทำมาเลี้ยงชีพ เมื่อมีสิ่งที่มาช่วยทดแทนสภาพดังกล่าว ก็จะช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้นการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็จะมีวิธีการแก้ไขที่ดี รอบคอบ เพราะมีความเอื้อเฟื้อ สุขุม และมีเวลาพอที่จะคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นให้สามารถคล่องไปได้ด้วยดี

6.2.2 มาตรฐานในการวางแผนศูนย์สหนาการกรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาคั้งนี้เป็นการหามาตรฐานประการหนึ่งในการบรรดาหลาย ๆ ประการที่จะต้องพิจารณาเมื่อมีการวางแผนสำหรับการตั้งศูนย์สหนาการกรุงเทพมหานครขึ้นทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสามารถให้บริการแก่ประชากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ และอยากกล่าวซ้ำในส่วนนี้ว่ามาตรฐานในที่นี้ไม่ได้หมายถึงมาตรฐานของตัวศูนย์สหนาการแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะมาตรฐานสำหรับศูนย์สหการนั้นจะต้องมีการทดลอง ทดสอบกันเป็นเวลานานกว่าที่จะสรุปออกมาเป็นมาตรฐานได้อย่างเช่นพื้นที่แห่งหนึ่งมีประชากรขนาดหนึ่งและมีตัวแปรอื่น ๆ ตามมาอีกมาย ปัญหาที่อยู่ว่าจะสามารถบอกได้หรือไม่ว่าควรสร้างศูนย์สหการสักเท่าใดจึงจะเป็นการพอเพียงเหล่านี้เป็นต้น

การกำหนดมาตรฐานในการวางแผนในที่นี้ได้ใช้ตัวแปร
2 ลักษณะมาพิจารณาร่วมกันซึ่งอาจแยกกล่าวได้ดังนี้

1. ตัวแปรโดยทั่วไป

ตัวแปรโดยทั่วไปที่นำมาพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรฐานสำหรับการวางแผนศูนย์สหนาการกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ข้อมูล 2 ประเภทคือ เรื่องของพื้นที่และประชากร โดยในแต่ละส่วนนั้นยังมีรายละเอียดอีกหลายประการซึ่งจะกล่าวสรุปโดยใช้ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

1) ตัวแปรทางด้านพื้นที่

ในการศึกษาคั้งนี้ได้ศึกษาถึงการขยายตัวของเมือง ซึ่งหมายถึงการเพิ่มของพื้นที่ก่อสร้างในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2523-2525) โดยใช้ข้อมูลที่ได้อจากการสำรวจและจกนับที่กถึงจำนวนเนื้อที่ที่มีการก่อสร้างในแต่ละเขต ซึ่งประกอบด้วยเนื้อที่ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยอาคารพาณิชย์กรรม โกดังคลังสินค้าและโรงงานอุตสาหกรรม ในการศึกษาคั้งกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการเพิ่มขึ้นของเนื้อที่ก่อสร้างเกือบ 20 ตารางกิโลเมตรในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด

และพบว่าเขตที่มีเนื้อที่การก่อสร้างมากที่สุดได้แก่เขตบางกะปิ รองลงมาได้แก่ เขตพระโขนง บางเขน และบางขุนเทียนตามลำดับ ส่วนเขตที่มีการก่อสร้างน้อยมากได้แก่เขตหนองจอก บ่อมปราบศัตรูพ่าย ลาดกระบัง สัมพันธวงศ์และ มีนบุรี เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าเขตที่มีเนื้อที่การก่อสร้างมากนั้นเป็นเขตที่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ตอนในของกรุงเทพมหานครกับเขตรอบนอก ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวมีเงื่อนไขโอกาสและข้อจำกัดบางอย่างจึงทำให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ส่วนนี้ ส่วนพื้นที่ที่มีการก่อสร้างน้อยนั้น สำหรับในพื้นที่ตอนในอาจกล่าวได้ว่าที่ว่างที่เหลือพอจะให้มีการพัฒนาได้มีน้อยมาก มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินเกือบทุกตารางเมตรอยู่แล้ว ส่วนในพื้นที่รอบนอกนั้นเนื่องจากใช้จำกัดทางค่านอื่น ๆ เช่น การบริการด้าน สาธารณูปโภคจากรัฐยังมีน้อย ไม่ได้เป็นแหล่งงาน การลงทุนก่อสร้างจะให้ผลตอบแทนน้อยมากการก่อสร้างในพื้นที่จึงมีน้อยมากเช่นเดียวกับพื้นที่ตอนใน

การศึกษาตัวแปรทางค่านพื้นที่นี้ก็เพื่อที่จะได้ทราบว่า การจะสร้างศูนย์สหนาการขึ้นมานั้นจะต้องพิจารณาข้อจำกัดทางค่านพื้นที่ซึ่งได้แก่การใช้ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป สิ่งเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดกิจกรรมอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดรวมทั้งได้ก่อและสร้างปัญหาให้แก่ชุมชนอีกมากมาย การทราบถึงข้อมูลดังกล่าวก็เพื่อที่จะได้กำหนดรูปแบบของศูนย์สหนาการลงไปในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับข้อจำกัดทางค่านพื้นที่นั่นเอง

2) ตัวแปรทางค่านประชากร

ประชากรเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดเพราะถือได้ว่าเป็นตัวที่ควบคุมและจัดระบบสิ่งต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนอยู่เสมอ ซึ่งในบางครั้งอาจต้องประสบกับความล้มเหลว หรือความสำเร็จ พฤติการณ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอีกนานัปการ

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสหนาการนั้นเชื่อว่าการสหนาการเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการด้วยกันทุกคนอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต

เช่นเดียวกับความต้องการค้ำอื่นของมนุษย์เช่นกัน ซึ่งได้แก่ การกินการหลับนอน การขับถ่าย และการสืบพันธุ์ แต่การสันทนการได้ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขหลาย ๆ ประการประกอบกันมนุษย์จึงไม่สามารถจะสร้างสรรค์กิจกรรมสันทนการให้แก่ชีวิตของตนเองได้เช่นเดียวกับกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการสันทนการจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินความต้องการข้างต้นให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อจำกัดของมนุษย์ทางค้ำสันทนการนั้นอาจได้แก่สภาพทางค้ำเศรษฐกิจ ร่างกาย เวลาว่าง สภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี อาชีพ และลัทธิการเมืองการปกครอง เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ได้พยายามรวบรวมเอาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชากรในค้ำต่างที่เชื่อว่ามีมีความเกี่ยวข้องกับการสันทนการซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 5 ลักษณะ ซึ่งได้แก่ เรื่องของการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ซึ่งหมายถึงจะต้องมีการศึกษาถึงอัตราการเพิ่มหรือลดของจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่เพื่อการคาดคะเนประชากรในอนาคตของแต่ละพื้นที่ซึ่งย่อมมีผลต่อความต้องการทางค้ำสันทนการนั่นเอง

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงข้อมูลในเรื่องของ วิทยอายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา ทั้งนี้เพราะข้อมูลดังกล่าวจะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการทางค้ำสันทนการที่แตกต่างกันนั่นเอง การทราบความต้องการที่แตกต่างกันออกไปนี้ ก็เพื่อที่จะกำหนดเป็นมาตรฐานในการวางแผนสำหรับศูนย์สันทนการกรุงเทพมหานครนั่นเอง ทั้งนี้เพราะเมื่อทราบถึงลักษณะของประชากรที่จะมารับบริการแล้ว การพิจารณาจัดสร้าง ให้บริการ อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวก จะต้องมีความเหมาะสมกับประชากรในกลุ่มนั้น ๆ

จากข้อมูลทางค้ำประชากรดังกล่าวพบว่าประชากรส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครจะเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ของเขตบางกะปิ ดุสิต บางเขน พระโขนง และ ห้วยขวาง และจะค่อย ๆ ลดลงไปในเขตรอบนอก รวมทั้งเขตที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตอนในด้วย และยังพบว่าในพื้นที่ดังกล่าวมีประชากรลดลงอีกด้วยและเมื่อพิจารณาต่อไปถึงเรื่องของวิทยอายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา ประชากรส่วนใหญ่

จะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน ผู้ที่เป็นวัยเด็กและผู้สูงอายุมีในสัดส่วนไม่มากนัก และกล่าวต่อไปได้ว่าเป็นผู้ที่มีอาชีพทางด้านการรับจ้าง ใช้แรงงานมากกว่าที่จะเป็นผู้บริหาร หรือทำงานด้านอื่น ๆ ที่ไม่ต้องใช้แรงงาน ซึ่งส่งผลต่อมาในเรื่องของรายได้ที่ค่อนข้างต่ำในแต่ละเดือน รวมทั้งมีผู้ที่จบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่ามัธยมศึกษา และประณมศึกษามากกว่าครึ่ง

ลักษณะดังกล่าวได้ส่งผลไปถึงการจัดการสันตนาการว่าจะต้องจัดเพื่อให้บริการประชากรกลุ่มใดเป็นหลัก และกลุ่มใดเป็นลำดับรองลงมา ซึ่งเมื่อพิจารณาตามหลักการด้านสันตนาการแล้วจะต้องเน้นหนักไปที่การประกอบกิจกรรมที่ไม่ต้องออกแรงมากกว่าที่จะไปเน้นหนักทางด้านกิจกรรมที่ต้องออกแรงนั่นเอง

2. ตัวแปรพิเศษ

ตัวแปรพิเศษจะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งในการศึกษาคครั้งนี้ได้กล่าวถึงตัวแปร 3 ประการด้วยกันคือ

1) ที่ว่างภายในเมือง

พื้นที่ที่เป็นที่ว่างนั้นเชื่อว่าจะมีความเป็นไปได้สูงในการพัฒนาทั้งนี้ เพราะพื้นที่ดังกล่าวยังไม่ได้มีการทำประโยชน์ที่ดินอย่างใดอยู่ก่อนการคิดต่อที่จะซื้อขาย เว้นดิน เช่า หรือเปลี่ยนแปลงสิทธิที่ดินนั้นย่อมจะกระทำได้ง่ายกว่าพื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างอยู่แล้ว และพบว่าในเขตกรุงเทพมหานครยังมีที่ว่างเหลืออยู่อีกมากแต่จะอยู่ในพื้นที่รอบนอก ส่วนตอนในนั้นแทบจะไม่มีที่ว่างขนาดใหญ่เหลืออยู่เลย

การเลือกพื้นที่สำหรับศูนย์สันตนาการนี้ ถ้าหากสามารถนำที่ว่างเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ได้ก็จะทำให้การจัดตั้งศูนย์สันตนาการนั้นเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น และย่อมจะเป็นตัวที่ช่วยชี้ให้เห็นถึงระดับของความเป็นไปได้ในแต่ละพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

2) ราคาที่ดิน

การพิจารณาราคาที่ดินนั้นนอกจากจะทำให้ทราบ

ความแตกต่างของการลงทุนในการพัฒนาแล้ว ยังเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น และพบว่าพื้นที่ที่เป็นย่านการค้าเก่าแก่ในพื้นที่ตอนในนั้นมีราคาสูงมาก และจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อถนัดออกมาในรอบนอก การจัดตั้งศูนย์สหนาการในแต่ละพื้นที่จึงควรจะนำข้อมูลทางด้านราคาที่ดินมาพิจารณาประกอบด้วยซึ่งอาจช่วยทำให้ความเป็นไปได้ของโครงการนั้นมีมากยิ่งขึ้นหรือไม่สามารถเป็นไปได้เลย ดังจะเห็นได้จากในพื้นที่ที่มีราคาที่ดินสูงมากคือประมาณ ตารางวาละ 100,000 บาทนั้น ย่อมมีความเป็นไปได้น้อยมากในการที่รัฐจะนำพื้นที่นั้นมาพัฒนาทางด้านสหนาการให้แก่ประชากรในพื้นที่เข้าไปใช้บริการ

3) ขนาดของสนาม

จากข้อจำกัดในเรื่องที่ว่างและราคาที่ดินในพื้นที่ การทราบถึงขนาดสนามจึงมีความจำเป็นและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการกำหนดชนิดของกิจกรรมทางด้านสหนาการขึ้นอย่างเช่นในพื้นที่ที่มีที่ว่างเหลือน้อยและที่ดินมีราคาแพง กิจกรรมทางสหนาการที่จะจัดขึ้นในก็ควรเป็นกิจกรรมที่ต้องการพื้นที่น้อยและในขณะเดียวกันก็สามารถตอบสนองความต้องการได้เช่นเดียวกันกับกิจกรรมที่ต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่นใช้เทเบิลเทนนิส แบดมินตัน แทนสนามฟุตบอล บาสเกตบอล และลู่วิ่ง เป็นต้น

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการกำหนดมาตรฐานในการวางแผนนั้นได้ใช้ตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้นซึ่งเป็นเพียงตัวแปรบางส่วนในการพิจารณาเท่านั้น อันที่จริงแล้วตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการกำหนดมาตรฐานศูนย์สหนาการนั้นยังมีอีกมาก แต่ไม่ได้นำมากล่าวไว้ในนี้เป็นต้นว่า เรื่องของการมีเวลาร่างของชาวเมือง ทัศนคติ ชนบธรรมนิยมประเพณี นโยบายของรัฐ เหล่านี้เป็นต้น มาตรฐานในการวางแผนครั้งนี้จะสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหากได้ศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ประกอบไปด้วย และเรื่องว่าตัวแปรเหล่านั้นจะมีผลต่อการกำหนดรูปแบบ ชนิดตลอดจนสิ่งแวดล้อมความสะดวกต่าง ๆ ในศูนย์สหนาการไม่น้อยไปกว่าตัวแปรที่ได้ศึกษาในครั้งนี้

6.2.3 ปัญหาทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับการสหนาการ

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากจะชี้ให้เห็นถึงลักษณะทาง

ด้านสภาพของพื้นที่และมาตรฐานในการวางแผนศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร
แล้วยังประสบกับปัญหาต่าง ๆ อยู่อีกมาก แหล่งสันตนาการเท่าที่มีอยู่ไม่เอื้ออำนวย
ให้ประชาชนได้เข้าไปใช้อย่างสะดวกทั้งนี้เพราะมีปัญหาและอุปสรรคบางประการ
คือในเรื่องของงบประมาณ บุคคลากร การบริหารและอาคารสถานที่ที่น้อยซึ่ง
เป็นทางออกที่หน่วยงานของรัฐใช้อ้างอิงอยู่ตลอดระยะเวลาที่มีความรับผิดชอบใน
เรื่องเหล่านี้อยู่ และเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้มีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมากมายโดย
อาจเกี่ยวข้องกับทั้งโดยตรงและทางอ้อมซึ่งกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องนโยบายของรัฐ

กรุงเทพมหานครได้มีการวางผังเมืองมานานแล้วโดย
ที่ได้มีการว่าจ้างชาวต่างประเทศร่วมกับรัฐบาลได้วางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพ-
มหานครขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมาในผังดังกล่าวซึ่งเรียกกันว่า " ผังนครหลวง "
นั้นได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ ทางด้านสันตนาการไว้อย่างครบถ้วน แต่ผังดังกล่าว
ไม่ได้รับการปฏิบัติและส่งเสริมอย่างจริงจังและจริงจังจากผู้มีอำนาจในการกำหนด
นโยบาย ซึ่งบัดนี้แม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมากกว่า 30 ปีแล้ว ผังนครหลวงก็คง
ยังแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ได้รับการปฏิบัติตามแต่อย่างใด

รัฐควรมีนโยบายที่แน่นอนในด้านสันตนาการ เช่นเดียวกับ
นโยบายในด้านอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพราะการพัฒนาการสันตนาการก็เป็นสิ่งที่มีความ
สำคัญเช่นเดียวกับการพัฒนาประเทศในส่วนอื่น ๆ เช่นเดียวกันแม้ว่าอาจจะอยู่ใน
ลำดับรองลงมาก็ตาม

2. ปัญหาในการควบคุมแหล่งสันตนาการ

ปัญหาความขาดแคลนแหล่งสันตนาการในกรุงเทพมหานคร
นครได้เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานี้ แต่เนื่องจาก
โดยรูปแบบ วิธีการอุปสรรค และความรับผิดชอบต่อสังคมแล้วย่อมจะมีความ
แตกต่างกับการสันตนาการที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นจึงกล่าว
ได้ว่าการสันตนาการเอกชนนั้นได้มีผลต่อการกำหนดรูปแบบ การดำเนินชีวิต ค่านิยม

และคุณภาพของชีวิตของคนในเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ปัญหาเยาวชนไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน เทีทวเสเพล ยาเสพติดและอาชญากรรมได้เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน สถานเริงรมย์ต่าง ๆ ได้กลายเป็นแหล่งสังนาการของสังคมชาวเมืองไปแล้ว สิ่งเหล่านี้อันที่จริงแล้วไม่ใช่เป็นเรื่องของการสังนาการเพราะนอกจากจะไม่ก่อให้เกิดความสดชื่น กระปรี้กระเปร่าพร้อมที่จะทำงานในเวลาต่อไปแล้วยังเป็นการทำลายสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย

สิ่งเหล่านี้รัฐขาดความสนใจที่จะควบคุมให้เป็นไปตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามสถานบริการต่าง ๆ แม้แต่ในโรงพยาบาลชนตรซึ่งเชื่อว่าเป็นแหล่งสังนาการที่น่าจะสามารถควบคุมได้โดยง่ายแต่ก็ยังไม่ถูกสุขลักษณะที่ตีรวมทั้งสถานบริการอื่น ๆ เป็นต้นว่า บาร์ไนท์คลับ คิวตี้ไอเกมส์ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้รัฐควรที่จะมีมาตรการที่แน่นอนในการแก้ไขและป้องกันเพราะเชื่อว่าการสังนาการดังกล่าวได้เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งในการก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ของเมืองตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

3. ปัญหาค้นการบริหารงานสังนาการในปัจจุบัน

แม้ว่าทางออกในการอธิบายถึงปัญหาดังกล่าวคือเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรและอาคารสถานที่ที่จะถูกใช้เสมอ ๆ แต่ในที่นี้ก็ต้องชี้ให้เห็นอีกเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องของศูนย์เยาวชนซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องใช้ความพยายามอีกมากมายในการที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบและความมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ การมีข้อจำกัดในการบริหารงานในเรื่องต่าง ๆ นั้นได้แสดงให้เห็นว่าจะต้องนำส่วนที่ไม่เป็นข้อจำกัดมาแก้ไขปัญหอย่างเต็มที่และสุดความสามารถ ดังเช่นในเรื่องงบประมาณนั้น นอกจากจะพึงจกรรัฐเพียงฝ่ายเดียวแล้ว การได้มาของเงินนอกงบประมาณนั้นเป็นสิ่งที่มิทางเป็นไปได้ในแต่ละพื้นที่ ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าหน่วยงานของรัฐได้มีความพยายามในเรื่องเหล่านี้เพียงใด

ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องใหญ่มาก เรื่องหนึ่งและไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งหมายรวมถึงการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องเหล่านี้ด้วย รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายบางประการในอันที่จะได้มาซึ่งพื้นที่เพื่อใช้สำหรับการสันตนาการ

4. ปัญหาค้านวิชาการ

หน่วยงานทางคานวิชาการถือได้ว่าเป็นมันสมองของการปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะ เป็นผู้ที่สามารถกำหนดทางเลือกที่ดีกว่าสำหรับการพัฒนาให้แก่ผู้ที่จะปฏิบัติงานได้อย่างค้ำชู

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือการไม่ได้จัดลำดับความสำคัญของแหล่งสันตนาการในเขตกรุงเทพมหานครให้เห็นได้อย่างชัดเจน กล่าวคือไม่ได้กำหนดไว้ว่าแหล่งสันตนาการรูปแบบนี้ควรจะให้บริการในระดับใด ควรมีส่วนอำนวยความสะดวกอย่างไรบ้างสามารถที่จะบริการประชากรได้ประมาณเท่าใด การพิจารณาศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครดังกล่าวจึงต้องพิจารณาโดยใช้ข้อมูลรวม ๆ ไปทั้งหมด ทั้งนี้เพราะถ้าหากมีการจัดลำดับความสำคัญของแหล่งสันตนาการต่าง ๆ ไว้แล้วและบอกได้ว่าแหล่งสันตนาการแต่ละระดับจะให้บริการแก่ชุมชนขนาดใดก็สามารถสร้างแหล่งสันตนาการขึ้นมาตามระดับของชุมชนเหล่านั้นได้ ซึ่งจะให้บริการแก่ชุมชนเหล่านั้นได้อย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ด้วย

5. ปัญหาการประชาสัมพันธ์

งานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการปฏิบัติการ เน้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการสันตนาการเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ควรจะทำอย่างรีบด่วน คำกล่าวที่ว่า จะออกกำลังกายได้อย่างไรในเมื่อทุกคนต้องดิ้นรนต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจนั้นอาจพิจารณาย้อนกลับไปได้ว่า การสันตนาการนั้นสามารถกระทำได้โดยทุกคน ทุกเพศและทุกวัย ไม่เลือกว่าจะยากจนหรือร่ำรวยเพียงใดก็ตาม เพราะการสันตนาการจะช่วยให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ที่จะสู้กับปัญหาเหล่านั้นได้อย่างมีความมั่นใจ คนที่อยากจนก็มีสุขภาพที่ดีพร้อมที่จะทำงานเพื่อให้มีฐานะดีขึ้น คนที่ร่ำรวยอยู่แล้วก็มีสุขภาพดีพร้อมที่จะทำงานเพื่อให้มีความร่ำรวยมากขึ้นเช่นเดียวกัน

ผลจากการศึกษาทั้ง 3 ส่วนใหญ่ ๆ นั้นได้ชี้ให้เห็นถึงสภาพของพื้นที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ลักษณะทางบ้านประชากรและมาตรฐานในการวางแผนสำหรับศูนย์สันตนาการต่อไปรวมทั้งได้พยายามกล่าวถึงปัญหาโดยทั่วไปซึ่งเป็นปัญหาในระดับกว้างเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า การสันตนาการนั้นเป็นเรื่องสำคัญสำหรับสังคมไม่น้อยกว่าเรื่องอื่น

การแก้ปัญหาเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแทบทั้งสิ้นโดยเฉพาะในรูปของการจัดสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ขึ้นมาที่เชื่อว่าสามารถให้บริการทางบ้านสันตนาการได้ โดยไม่ได้มีการพิจารณากันในเรื่องถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวแปรต่าง ๆ อีกมากมาย

ดังนั้นเพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถจะประสบผลสำเร็จและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง จึงขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสรุปเป็นหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ดังนี้คือ

6.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

6.3.1 แนวความคิดในการจัดตั้งที่ตั้งศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครที่เหมาะสม

การเสนอแนวความคิดที่จะกล่าวต่อไปนี้ เป็นเพียงหลักการกว้าง ๆ ในการกำหนดรูปแบบที่จะนำมาใช้วางแผนจัดตั้งศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครขึ้น ในการพิจารณาพบว่าศูนย์สันตนาการที่ดีได้ว่าเป็นศูนย์ที่มีมาตรฐานที่ดีที่สุดคือศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ซึ่งตั้งอยู่ในเขตห้วยขวาง ทั้งนี้เพราะศูนย์ดังกล่าวเป็นศูนย์ที่มีจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์เรื่องอำนวยความสะดวกในลักษณะเช่นเดียวกับ " ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร " ที่ผู้ศึกษากำหนดขึ้นในการศึกษา

ครั้งนี้ จากเหตุผลดังกล่าว ถือได้ว่าศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) นี้เป็นศูนย์หลักสำหรับการจัดตั้งศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อไป และเมื่อนำระบบในการจัดรูปแบบของการกำหนดที่ตั้งของศูนย์สันตนาการมาพิจารณาประกอบ รวมทั้งใ้แนวโน้มเรื่องของความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงมาพิจารณาว่าอีกประการหนึ่งสามารถสรุปถึงการจัดตั้งศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครได้ดังนี้

1. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 1 (แผนที่แผ่นที่ 13 และ 14)

ศูนย์ฯ 1. เป็นการเริ่มพิจารณาจากศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ซึ่งตั้งอยู่ในเขตห้วยขวางเป็นศูนย์กลางและใช้รัศมีโคจรรอบระยะทาง 5 กิโลเมตร พบว่าสามารถครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของเขตปทุมวัน พญาไท ดุสิต และรวมทั้งเขตห้วยขวางด้วย รวม 4 เขตโดยที่มีประชากรในพื้นที่ดังกล่าวรวมกันประมาณ 1,500,000 คน

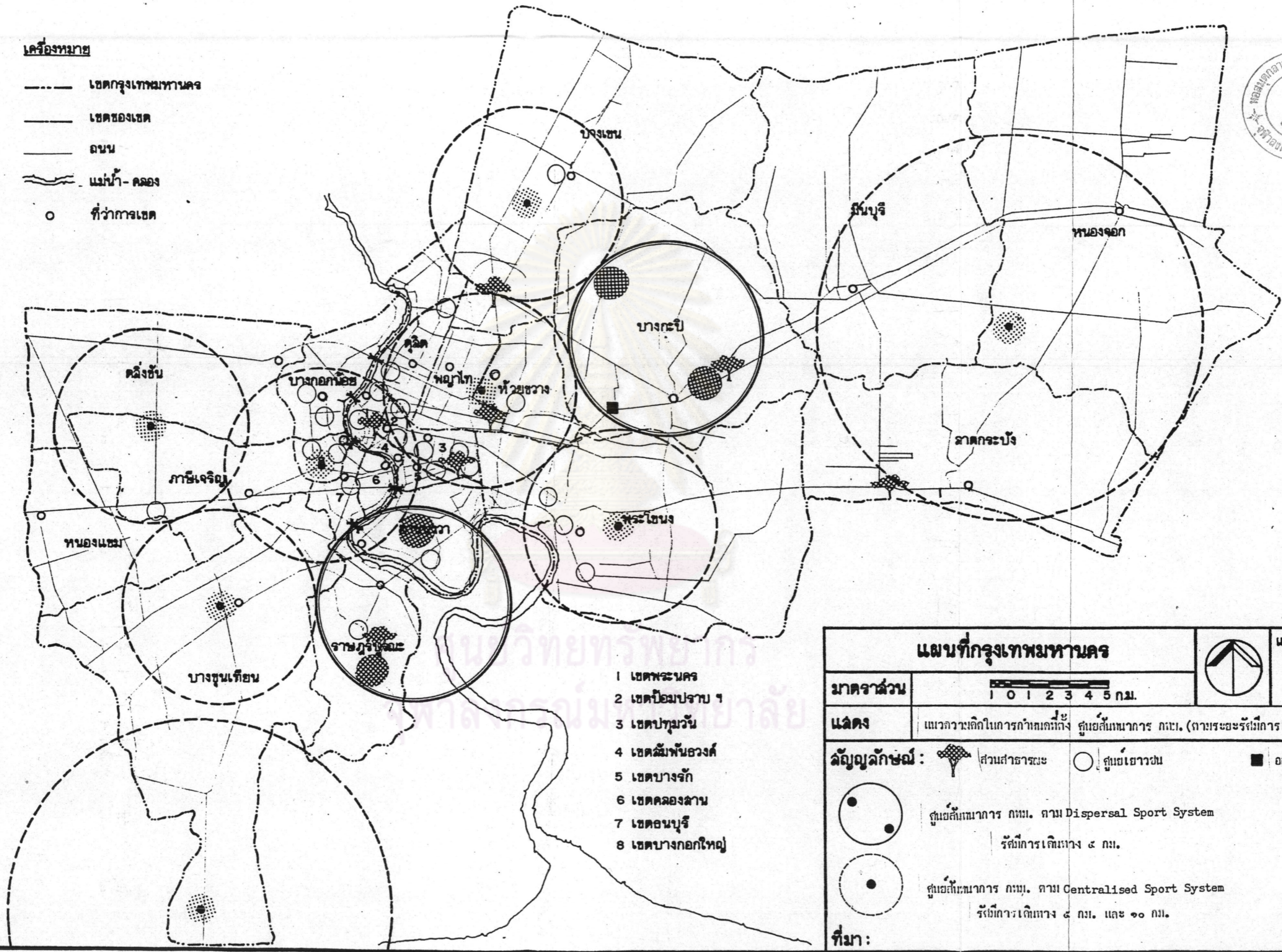
ในพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งของสวนลุมพินี สนามกีฬาแห่งชาติซึ่งกรมพลศึกษาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบอยู่ นอกจากนั้นยังมีพื้นที่บางส่วนเป็นส่วนที่ย่อมต่าง ๆ อยู่ด้วย ศูนย์ฯ นี้เชื่อว่าจะสามารถจัดระบบแบบ Centralized ได้และเชื่อว่าจะสามารถให้บริการแก่ประชากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้จากผลสรุปจากการศึกษาแล้วว่าศูนย์เยาวชนขนาดเล็ก ๆ ทั้ง 22 ศูนย์นั้นไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการสันตนาการเพราะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวแล้วข้างต้น

2. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 2 (แผนที่แผ่นที่ 13 และ 14)

การพิจารณาศูนย์ฯ ในลำดับต่อ ๆ มาจะต้องใช้ศูนย์ฯ 1 เป็นหลักโดยเฉพาะในพื้นที่ที่ต่อเนื่องออกไป พบว่า ศูนย์ฯ 2 ซึ่งประกอบด้วยเขตต่าง ๆ 8 เขตคือเขตพระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ บางรัก คลองสาน บางกอกใหญ่ บางกอกน้อยและธนบุรี โดยมีจำนวนประชากร

เครื่องหมาย

- เขตกรุงเทพมหานคร
- เขตของเขต
- ถนน
- ~ แม่น้ำ-คลอง
- ที่ว่าการเขต

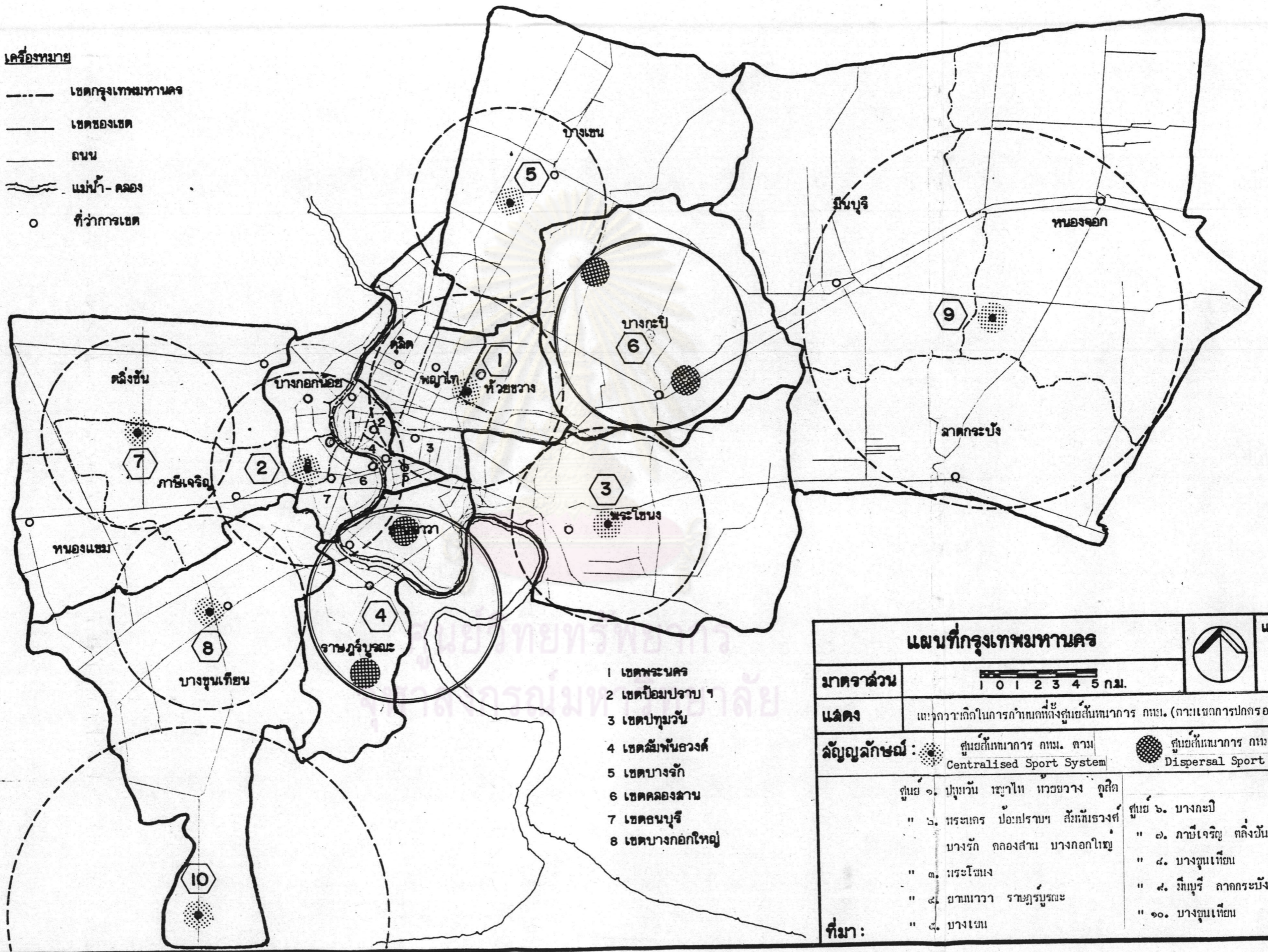

- 1 เขตพระนคร
- 2 เขตป้อมปราบฯ
- 3 เขตปทุมวัน
- 4 เขตสัมพันธวงศ์
- 5 เขตบางรัก
- 6 เขตคลองสาน
- 7 เขตธนบุรี
- 8 เขตบางกอกใหญ่

แผนที่กรุงเทพมหานคร			แผ่นที่ 13
มาตราส่วน	0 1 2 3 4 5 กม.		
แสดง	แนวความถี่ในการกำหนดที่ตั้ง ศูนย์สนามกีฬา กกท. (ตามระยะรัศมีการเดินทาง)		
สัญลักษณ์ :	ส่วนสาธารณะ ○ ศูนย์เยาวชน ■ อสทท.		
ศูนย์สนามกีฬา กกท. ตาม Dispersal Sport System รัศมีการเดินทาง ๕ กม.			
ศูนย์สนามกีฬา กกท. ตาม Centralised Sport System รัศมีการเดินทาง ๕ กม. และ ๑๐ กม.			
ที่มา :			

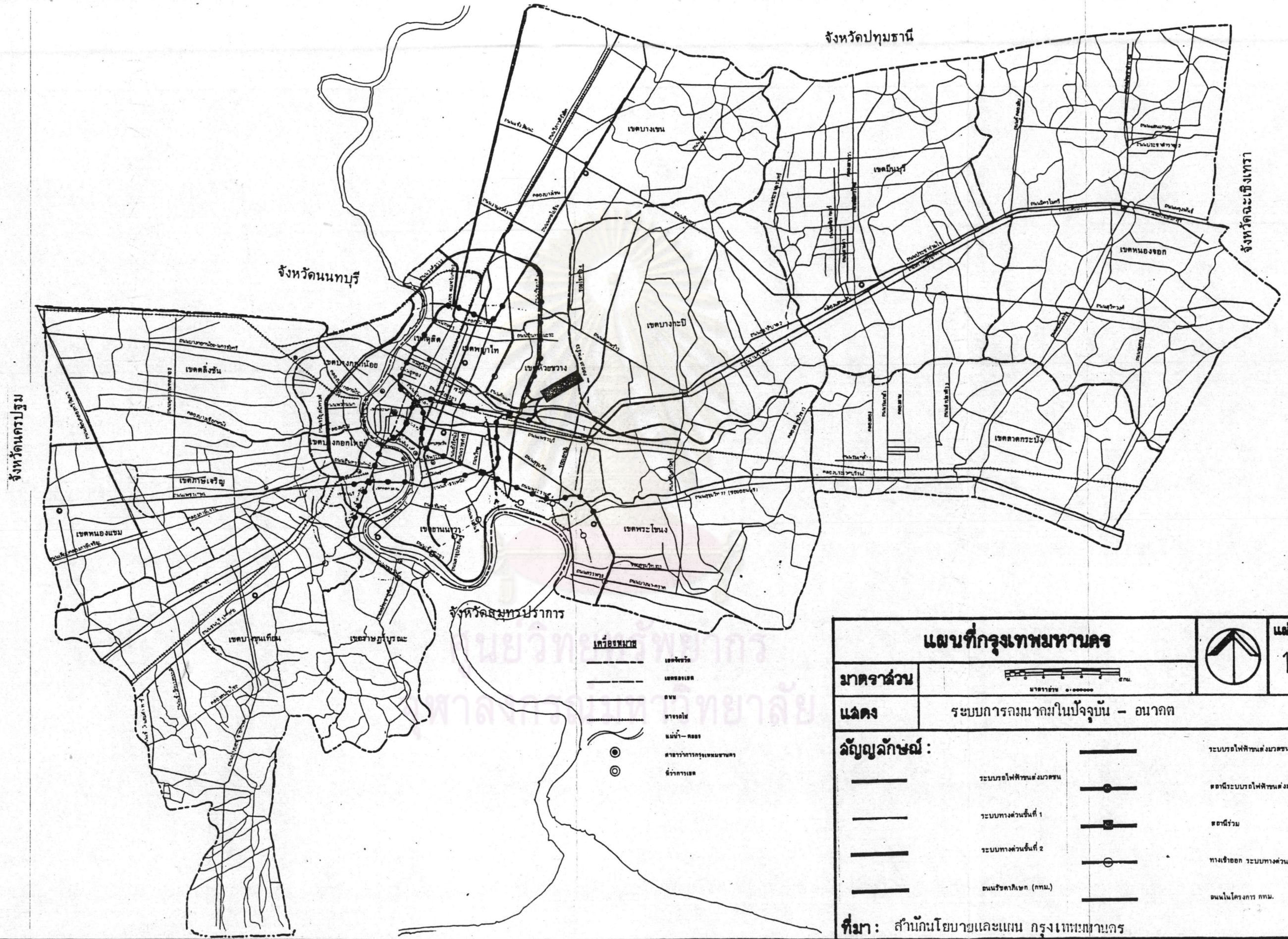
เครื่องหมาย

- เขตกรุงเทพมหานคร
- เขตของเขต
- ถนน
- ~~~~~ แม่น้ำ-คลอง
- ที่ว่าการเขต

- 1 เขตพระนคร
- 2 เขตป้อมปราบฯ
- 3 เขตปทุมวัน
- 4 เขตฉิมพลี
- 5 เขตบางรัก
- 6 เขตคลองสาน
- 7 เขตธนบุรี
- 8 เขตบางกอกใหญ่

แผนที่กรุงเทพมหานคร		 แผนที่ 14
มาตราส่วน	 0 1 2 3 4 5 กม.	
แสดง	แนวทิวเขาเกิดในการกำหนดที่ตั้งศูนย์กีฬาตาม กทม. (ตามเขตการปกครอง)	
สัญลักษณ์	 ศูนย์กีฬาตาม กทม. ตาม Centralised Sport System	 ศูนย์กีฬาตาม กทม. ตาม Dispersal Sport System
ที่มา	ศูนย์ ๑. ปทุมวัน เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตคลองสาน เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ " ๒. พระนคร ป้อมปราบฯ ฉิมพลี บางรัก คลองสาน บางกอกใหญ่ " ๓. พระโขนง " ๔. ยานนาวา ราษฎร์บูรณะ " ๕. บางเขน	ศูนย์ ๖. บางกะปิ " ๗. ภาษีเจริญ คลองสาน เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ " ๘. บางขุนเทียน " ๙. มีนบุรี ลาดกระบัง เขตจตุจักร " ๑๐. บางขุนเทียน

ทั้งหมดประมาณ 1,400,000 คน

ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของสนามหลวง ส่วนสาธารณะ
ในบริเวณวังสราญรมย์ นอกจากนั้นในพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งของวัดที่สำคัญ ๆ
เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
(วัดโพธิ์) วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง) และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อนุสาวรีย์
ทหารอาสา สวนหย่อมเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ฝั่งธนบุรี เป็นต้น ส่วน
ศูนย์กลางของศูนย์ฯ 2 นี้ เนื่องจากหลักการข้างต้นในเรื่องระบบของการจัดรูป
แบบการสันนนาการ จะต้องมีอาคารสันนนาการ และพื้นที่บางส่วนจึงอาจใช้สถาน
ที่ของราชการบางแห่งที่ตั้งอยู่และสามารถจะจัดให้ได้โดยที่สถานที่ราชการนั้นได้ย้าย
ออกไปตั้งที่อื่น เป็นต้น

การกำหนดศูนย์ฯ 2 นี้แม้ว่าจะเป็นการรวมเอาพื้นที่
ทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าด้วยกันแต่พบว่ามีเส้นทางเชื่อมต่อกันได้อย่างสะดวก
คือมีสะพานข้ามถึง 7 แห่งคือ สะพานพระราม 6 สะพานกรุงธน สะพานสมเด็จพระ
ปิ่นเกล้า สะพานตากสิน สะพานกรุงเทพ รวมทั้งในส่วนที่กำลังก่อสร้างคู
ขนานกับสะพานพระพุทธยอดฟ้าด้วย และยังมีท่าเรือข้ามฟากตลอดแนวชายฝั่งแม่น้ำ
ทุกเขตช่วยให้ประชากรในพื้นที่ทั้ง 2 ฝั่งสามารถเดินทางติดต่อกันได้อย่างสะดวก
ยิ่งขึ้น

ลักษณะของการจัดศูนย์ฯ 2 นี้ ควรจะใช้ระบบ
Centralized เช่นเดียวกับศูนย์ฯ 1 เพราะใช้ศูนย์หลักเพียงศูนย์เดียวซึ่ง
อาจหาได้มาจากแหล่งสันนนาการเท่าที่มีอยู่แล้วดังเช่น วัด วัง อนุสาวรีย์ พิพิธภัณฑ
และส่วนสาธารณะนั่นเอง รวมกันเป็นพื้นที่ที่สามารถตอบสนองความต้องการทาง
ด้าน Passive Recreation ของประชากรในพื้นที่ทั้งหมดได้ และยังเป็น
การช่วยพัฒนาพื้นที่ทางค่านฝั่งธนบุรีขึ้นโดยอ้อมอีกด้วย

ดังนั้นในการเลือกที่ตั้งที่เหมาะสมของศูนย์สันนนาการ
กรุงเทพมหานคร 2 นี้ จึงมีแนวทาง 2 ประการคือ

- 1) จัดตั้งศูนย์ฯ 2 ที่วังสราญรมย์ในส่วนที่กระทรวง
การต่างประเทศย้ายออกไป
 - 2) จัดตั้งศูนย์ฯ 2 ในพื้นที่เขตบางกอกใหญ่ ซึ่งอาจ
ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของระยะการเดินทางในพื้นที่ของศูนย์นี้
3. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 3 (แผนที่แผ่นที่ 13
และ 14)

ศูนย์ฯ 3 พบว่าเป็นศูนย์สันตนาการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของเขต
พระโขนง และเมื่อให้รัศมี 5 กิโลเมตรเป็นขอบเขตของศูนย์ฯ พบว่าจะครอบคลุม
พื้นที่ในเขตพระโขนงเพียงเขตเดียว ในพื้นที่ดังกล่าวมีข้อได้เปรียบเรื่องระบบถนน
ที่ดี เป็นพื้นที่ที่เป็นส่วนเชื่อมต่อกับภาคตะวันออก จะเห็นได้จากถนนจากเขตบางกะปิ
บางนา เป็นต้น

พื้นที่ในเขตพระโขนงนั้นพบว่าแนวทางประการหนึ่งที่จะ
จะสามารถหาเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ฯ นั้นอาจจะได้มาจากการกันพื้นที่ไว้ในขณะที่มีการ
เริ่มก่อสร้างถนนสายสำคัญ ๆ เป็นการเตรียมไว้ล่วงหน้า

ในบริเวณของศูนย์ฯ 3 นี้พบว่าจะมีประชากรประมาณ
500,000 คน และยังมีที่ว่าง แม่น้ำ ลำคลอง และพื้นที่เกษตรอยู่มากพอสมควร
โอกาสที่จะจัดตั้งศูนย์ฯ จึงมีมากโดยเฉพาะการจัดในแบบ Centralised เช่น
เกี่ยวกับศูนย์ฯ 1 และ 2 ดังกล่าวข้างต้น

คั้งนั้นที่ตั้งที่เหมาะสมของศูนย์ฯ 3 ควรจะอยู่ในบริเวณ
ถนนสุขุมวิท 77 (ซอยอ่อนนุช) และห่างจากปากทางแยกถนนสุขุมวิทประมาณ 2-3
กิโลเมตร

4. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 4 (แผนที่แผ่นที่ 13
และ 14)

ศูนย์ฯ 4 มีลักษณะคล้าย ๆ กับศูนย์ฯ 2 ในส่วนที่เป็น
การรวมเอาพื้นที่ทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าด้วยกัน การติดต่อกับพื้นที่ทั้ง 2 ฝั่ง

อาจใช้เรือข้ามฟากหรือสะพานกรุงเทพได้ ศูนย์ดังกล่าวประกอบด้วยเขตยานนาวา และเขตราษฎร์บูรณะรวม 2 เขต มีประชากรรวมกันประมาณ 490,000 คน

ในพื้นที่ดังกล่าวพบว่าเป็นที่ตั้งของสวนสาธารณะธนบุรีรมย์ ซึ่งมีสนามกีฬาบางมครวมอยู่ในบริเวณเดียวกันเชื่อว่าในพื้นที่ดังกล่าวหากสามารถมีการพัฒนาอย่างจริงจังแล้ว ในเรื่องการสร้างเส้นทางให้เข้าไปใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ความปลอดภัย ส่วนดังกล่าวก็เป็นศูนย์กลางได้ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทั้ง 2 ด้าน ในการที่ตอบสนองความต้องการทางการสันทนาการแก่ประชากรในเขตพื้นที่ และในขณะเดียวกันควรจะมีการพัฒนาศูนย์กลางขึ้นมาในเขตยานนาวาไปด้วย ในตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมคือบริเวณพื้นที่ที่ล้อมรอบและสามารถเข้าถึงได้โดยถนนจันทน์ ถนนสาทรประดิษฐ์ ถนนเจ้าพระยา และถนนเจริญกรุงตอนปลาย เนื่องจากการติดต่อกันระหว่าง 2 เขตดังกล่าวไม่สะดวกมากเหมือนกับในศูนย์ฯ 2 แต่เชื่อว่าหากมีการปฏิบัติตามโครงการก่อสร้างระบบทางด่วนขึ้นในพื้นที่แล้ว ปัญหาดังกล่าวก็จะลดน้อยลงไป

ลักษณะของศูนย์ฯ 4 นี้จึงเป็นระบบของ Dispersal เพราะมีศูนย์กลางในพื้นที่ถึง 2 ศูนย์ด้วยกัน

5. ศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานคร 5 (แผนที่แผ่นที่ 13 และ 14)

ศูนย์ฯ ในลำดับนี้เป็นศูนย์ที่ตั้งอยู่ในเขตบางเขนเพียงเขตเดียว ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของสวนจตุจักรซึ่งเป็นสวนสาธารณะในทางตอนใต้ของพื้นที่ ในเขตดังกล่าวประกอบด้วยประชากรประมาณ 400,000 คน ศูนย์หลักในเขตจึงควรตั้งอยู่ในพื้นที่ระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (พหลโยธิน) ขนานกับถนนวิภาวดีรังสิตเลียบบริเวณระหว่างถนนงามวงศ์วาน (สามแยกเกษตร) ไปทางตอนเหนือแต่ไม่ถึงถนนแจ้งวัฒนะ เพื่อให้ให้บริการแก่ประชากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะมีเส้นทางเข้าถึงที่สะดวก ประกอบกับบริเวณสวนจตุจักรนั้นมีข้อจำกัดอยู่แล้วในด้านการศึกษาพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมในส่วน การที่จะพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้มีระดับ การให้บริการที่สูงกว่าเดิมจึงเป็นได้น้อย

ศูนย์ฯ 5 จึงควรมีลักษณะเป็น **Centralized** มากกว่าเพราะมีศูนย์หลักเพียงศูนย์เดียวคือศูนย์ฯ 5 ที่จะกำหนดให้มีการจัดตั้งขึ้นมาใหม่ในพื้นที่ดังกล่าว

6. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 6 (แผนที่แผ่นที่ 13 และ 14)

ศูนย์ฯ 6 เป็นศูนย์ที่อยู่ต่อเนื่องจากศูนย์ฯ 2 ออกไปในพื้นที่ทางด้านฝั่งธนบุรีประกอบด้วยพื้นที่ของเขตต่าง ๆ รวม 3 เขตคือ คลิ่งชัน ภาษีเจริญ และหนองแขม โดยมีประชากรรวมกันประมาณ 300,000 คน พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เปิดใหม่จากการตัดถนนสายปิ่นเกล้า-นครชัยศรี ทางตอนเหนือของพื้นที่ โดยมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) อยู่ทางตอนใต้ในแนวที่เกือบจะขนานกันอยู่แล้ว การหาที่ตั้งของศูนย์ฯ 6 นี้จึงควรอยู่ระหว่างที่เชื่อมถนน ถนนสายสำคัญทั้ง 2 สายนี้และบริเวณที่ตั้งที่เหมาะสมคือจุดซึ่งอยู่บนกิ่งกลางถนนพุทธมณฑลสายที่ 2 นอกจากนั้นยังพบว่ากรุงเทพมหานครยังมีโครงการวนอุทยานพืชผลไม้แห่งชาติโดยจะเริ่มในเขตบางกอกน้อย คลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ราษฎร์บูรณะและบางขุนเทียน โดยจะได้จัดหาพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 10,000 ไร่¹

โครงการดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าได้มีการเห็นความสำคัญของการสันตนาการเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ศูนย์ฯ 6 จึงมีทางที่จะเป็นไปได้ โดยในพื้นที่ดังกล่าวกำหนดให้มีเพียงศูนย์เดียวซึ่งเป็นระบบของ **Centralized** นั้นเอง

¹เอกสารเผยแพร่กิจกรรมกรุงเทพมหานคร, กทม. 2522 - 2523

ตารางที่ 30 แสดงจำนวนเขตพื้นที่และประชากรในศูนย์สันตนาการ
กรุงเทพมหานคร 9 ศูนย์ พ.ศ. 2523

ลำดับ	เขตการปกครองภายในศูนย์ฯ	จำนวน เขต	พื้นที่ (กม. ²)	ประชากร (คน)
1	ปทุมวัน, พญาไท, ห้วยขวาง คูสิต	4	70.687	1,436,509
2	พระนคร, ป้อมปราบฯ, สัมพันธวงศ์, บางรัก ธนบุรี, คลองสาน	8	58.580	1,408,378
3	บางกอกใหญ่, บางกอกน้อย พระโขนง	1	143.559	523,831
4	ยานนาวา, ราชบุรีบูรณะ	2	79.783	494,185
5	บางเขน	1	169.310	388,333
6	ภาษีเจริญ, คลิ่งชัน, หนองแขม	3	181.928	293,517
7	บางกะปิ	1	149.283	255,555
8	บางขุนเทียน	1	181.156	204,434
9	มีนบุรี, ลาดกระบัง, หนองจอก	3	534.451	149,160
รวม	กรุงเทพมหานคร	24	1,568.737	5,153,902

ที่มา ตารางที่ 9

หมายเหตุ การเรียงลำดับศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครนั้นพิจารณาจาก
จำนวนประชากรในแต่ละศูนย์ฯเป็นหลัก ซึ่งเชื่อว่าเป็นตัวบ่ง
ชี้ที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดลำดับการก่อสร้างศูนย์สันตนา-
การดังกล่าวขึ้นมาในแต่ละพื้นที่

7. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 7 (แผนที่แผ่นที่ 13

และ 14)

ศูนย์ฯ 7 กำหนดให้ตั้งอยู่ในเขตบางกะปิ โดยจะมีพื้นที่ให้บริการเฉพาะในพื้นที่เขตบางกะปิเพียงเขตเดียว ซึ่งมีประชากรประมาณ 260,000 คน และพบว่าในเขตดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งของสนามกีฬาซึ่งการเคหะแห่งชาติรับผิดชอบดูแลอยู่หน้าบริเวณที่ทำการของการเคหะแห่งชาติ เชื่อว่าจะสามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์หลักในพื้นที่ได้

ส่วนสำหรับศูนย์ที่จะกำหนดให้สร้างขึ้นใหม่พบว่าควรจะต้องอยู่ในพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวก เป็นการเปิดพื้นที่ใหม่ ๆ ดังเช่นในบริเวณถนนโครงการสายเอกมัย-รามอินทรา ซึ่งจะเชื่อมต่อระหว่างถนนลาดพร้าวกับถนนรามอินทราและมีที่ตั้งอยู่ระหว่างกึ่งกลางถนนเชื่อมดังกล่าว

ศูนย์ฯ 7 จึงมีลักษณะเป็นการจัดระบบแบบ Dispersal เพราะประกอบด้วยศูนย์หลักในพื้นที่ 2 ศูนย์ด้วยกัน คือในส่วนที่เป็นสนามกีฬาของการเคหะแห่งชาติซึ่งมีสนามพร้อมอยู่แล้ว กับศูนย์หลักอีกแห่งหนึ่งในพื้นที่ทางคานเหนือของพื้นที่เขต ซึ่งเชื่อว่าศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 6 นี้จะสามารถจัดให้บริการทางคานสันตนาการแก่ประชากรในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง

8. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 8 (แผนที่แผ่นที่ 13,

และ 14)

ศูนย์ฯ 8 กำหนดให้ตั้งอยู่ในพื้นที่ของเขตบางขุนเทียนเพียงเขตเดียว โดยมีประชากรทั้งเขตประมาณ 200,000 คน ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นส่วนที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวถนนธนบุรี-ปากท่อและถนนเอกชัย ได้มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากมายรวมทั้งได้มีการสร้างที่ว่าการเขตขึ้นมาใหม่ ตลาคันคขนาดใหญ่ เป็นต้น และพบว่าตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมสมควรจะให้บริการแก่ชุมชนโดยรอบในรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร บริเวณดังกล่าวจึงควรอยู่ในบริเวณใกล้ ๆ กับที่ว่าการเขตบนถนนบางบอน-ชายทะเลในช่วงถนนเชื่อมระหว่างถนนสายธนบุรี-ปากท่อกับถนนเอกชัย ทั้งนี้เพราะมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและชุมชนที่ตั้งใหม่นั้นก็อยู่ในบริเวณโดยรอบ

การจัดระบบดังกล่าวศูนย์หลักเพียงศูนย์จึงเป็นแบบ Centralised อาจมีข้อเสนอแนะเป็นพิเศษต่อไปได้อีกว่าในเขตบางซวนเทียนนั้นมีพื้นที่บางส่วนเป็นชายทะเล กรุงเทพมหานครเองก็มีโครงการที่จัดเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจชายทะเลอยู่แล้วแต่ในปัจจุบันนั้นยังดำเนินการไปได้น้อยมาก

หนึ่งในโครงการจัดที่พักผ่อนหย่อนใจชายทะเลดังกล่าวควรจะได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังและควรจะมีการกันพื้นที่เฉพาะเพื่อจัดสร้างศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานคร ในลักษณะศูนย์พิเศษคือ ส่งเสริมกีฬาทางน้ำ เช่น เรือใบ เรือพาย และกีฬาทางน้ำอื่น ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าในพื้นที่ของศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานคร 8 นี้มีลักษณะที่แปลกออกไปกว่าศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานครอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพราะในเขตบางซวนเทียนนั้นเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกายภาพของพื้นที่เขตเองที่มีขนาดใหญ่คือเป็นที่ 2 ของเขตต่าง ๆ ทั้ง 24 เขตของกรุงเทพมหานคร โดยมีพื้นที่ประมาณ 180 ตารางกิโลเมตร ประชากรจะตั้งถิ่นฐานกระจายกันอยู่ตามแนวถนนและตามแนวลำคลอง ศูนย์สันทนาการที่กำหนดไว้บริเวณริมทะเลทางตอนใต้สุดของเขตจึงเป็นเพียงแนวทางเบื้องต้นในการกำหนดศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานครขึ้นมาอีกแห่งหนึ่ง เพื่อให้ให้บริการแก่ประชาชนทั้งที่อยู่ในเขตบางซวนเทียนเอง และในพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร ศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานครที่กำหนดไว้ในบริเวณพื้นที่ชายทะเลในส่วนนี้จึงไม่น่ามาสรุปไว้เป็นศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานครอีกแห่งหนึ่งแต่อย่างใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 9 (แผนที่แผนที่ 13

และ 14)

ศูนย์ฯ 9 เป็นศูนย์สันตนาการศูนย์สุดท้ายที่จะกำหนดให้มีขึ้นโดยมีลักษณะการให้บริการในพื้นที่ทั้ง 3 เขตที่อยู่รอบนอกสุดทางค่านฝั่งพระนครคือ เขตมีนบุรี หนอง อก และลาดกระบัง โดยมีจำนวนประชากรรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 150,000 คน

ในพื้นที่ทั้ง 3 เขตพบว่าได้ใช้รัศมีจากศูนย์กลางในการให้บริการเป็นระยะ 10 กิโลเมตรโดยรอบและครอบคลุมที่ตั้งของที่ว่าการเขตทั้ง 3 แห่งไว้ด้วย จึงกล่าวได้ว่าเป็นการครอบคลุมเอาตัวชุมชนของเขตทั้ง 3 ด้วย ซึ่งต่างออกไปจากศูนย์อื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดซึ่งใช้รัศมีเพียง 5 กิโลเมตร ความแตกต่างดังกล่าวเนื่องจากว่าปัญหาทางด้านการเดินทางไม่เหมือนกัน ระยะทางน้อย แต่มีปัญหาการจราจรติดขัด กับระยะทางมากแต่ไม่มีปัญหาเรื่องการติดขัดของการจราจร ซึ่งเชื่อว่าจะส่งผลสำหรับเรื่องเวลาที่ใช้ในการเดินทางที่ไม่ต่างกันมากนัก

ศูนย์ฯ 9 จึงเป็นศูนย์หลักเพียงศูนย์เดียวในพื้นที่ส่วนนี้ ที่ตั้งของศูนย์ควรจะมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก และสามารถให้บริการแก่พื้นที่โดยรอบได้อย่างสะดวก การจัดระบบในศูนย์ฯ 9 จึงเป็นระบบ Centralised และมีที่ตั้งที่เหมาะสมอยู่บนถนนสุขุมวิท ห่างจากทางแยกระหว่างถนนราชบุรีอุทิศกับถนนสุขุมวิทประมาณเส้นแบ่งเขตมีนบุรีและเขตหนองจอกในพื้นที่ของเขตหนองจอกก่อนจะถึงถนนฉลองกรุง

การกำหนดที่ตั้งของศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครโดยการแบ่งระบบของศูนย์เป็น 2 ระบบ ดังกล่าวข้างต้นเป็นเพียงแนวทางเบื้องต้นในการกำหนดมาตรฐานในการวางแผนทางค่านสันตนาการโดยการพยายามนำวิธีการในต่างประเทศมาผสมผสานกับสภาพการสันตนาการเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน กำหนดเป็นระบบของศูนย์ฯ ขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เพราะจากการศึกษามาแล้วในส่วนค่านนั้นได้มีการชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ศูนย์เยาวชนเท่าที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่ทางค่านสันตนาการแก่เยาวชนได้ และในขณะที่เดียวกันได้เป็นแหล่งมั่วสุมของเยาวชนที่เกเร มีปัญหา

ทางครอบครัว การทะเลาะวิวาท รวมทั้งปัญหาค้นอาชญากรรม และยาเสพติด ตลอดจนได้ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมายทั้งในส่วนของกรุงเทพมหานคร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ

การกำหนดรูปแบบศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานครขึ้นมาใหม่โดยใช้ระบบ Dispersal หรือ Centralized นั้นเชื่อว่าจะช่วยให้เป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะเห็นความสำคัญของการสันตนาการมากขึ้น และเชื่อว่าจะสามารถช่วยลดระดับของปัญหาความชุกแคลนแหล่งสันตนาการในปัจจุบันได้ สำหรับวิธีการใดมาซึ่งพื้นที่ที่ทำการก่อสร้างอาคารสันตนาการ สนามกีฬา สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในศูนย์นั้นเป็นเรื่องที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้พิจารณาดำเนินการต่อไป ซึ่งอาจเป็นการขอความร่วมมือทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

ในภาคของรัฐบาลอาจใช้ที่หน่วยงานนั้นครอบครองอยู่และไม่ได้ใช้ประโยชน์ เช่นที่ดินของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เป็นต้น และสำหรับเอกชนนั้นอาจขอความร่วมมือในการบริจาคหรือหาวิธีการอื่น ๆ เหมือนเช่นโครงการต่างๆ ที่กระทำกันในปัจจุบันเช่น โรงพยาบาลकुุ่มเกล้า ตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิ เป็นต้น ตลอดจนขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศเหมือนที่เคยประสบผลสำเร็จมาแล้วในกรณีของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) เป็นต้น

6.3.2 การนำมาตรฐานในการศึกษามาใช้ในการวางแผนจัดตั้งศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร

การนำมาตรฐานที่ได้มากกว่าในที่นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทางด้านสันตนาการในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถนำเอาวิธีการที่เหมือนกับการศึกษาในครั้งนี้ไปเพื่อวางแผนจัดตั้งศูนย์สันตนาการในความรับผิดชอบของตนเองได้

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง จะขอสรุปขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานเพื่อจะ

มีการสร้างศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานครขึ้น ซึ่งกล่าวได้ดังนี้คือ

1. เมื่อทราบว่าจะต้องสร้างศูนย์สันทนาการดังกล่าวขึ้นในพื้นที่ใด ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาตัวแปรต่าง ๆ เพื่อกำหนดประเภทของสันทนาการเสียก่อน ตัวแปรเหล่านั้นได้แก่

- 1) วัยอายุ
- 2) รายได้
- 3) อาชีพ
- 4) ระดับการศึกษา

จากตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้จะสามารถกำหนดเป็นมาตรฐานเบื้องต้นได้ว่าในพื้นที่นั้น ๆ จะต้องสร้างการสันทนาการระหว่าง **Active Recreation** และ **Passive Recreation** ในสัดส่วนต่อกันอย่างไร

2. จากมาตรฐานที่ได้ในการศึกษาจาก (1) นั้นจะนำมาพิจารณาประกอบการจัดตั้งศูนย์สันทนาการต่อไปซึ่งในส่วนนี้จะแยกเป็น 2 ส่วนคือ

1) ในกรณีที่เป็นศูนย์หลักทั้งแบบ Centralised หรือ Dispersal

เมื่อจะกำหนดให้เป็นศูนย์หลักสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญมากที่สุดคือสัดส่วนระหว่างสันทนาการทั้ง 2 ประเภทจากที่ได้ศึกษามาข้างต้น สำหรับตัวศูนย์ฯ เองนั้นจะต้องมีมาตรฐานของการจัดตั้งศูนย์ฯ โดยทั่ว ๆ ไปอยู่แล้วซึ่งสามารถพิจารณาในรายละเอียดได้จากข้อ 5.5 ในบทที่ 5

2) ในกรณีที่เป็น Pavilion

Pavilion เป็นศูนย์ขนาดเล็กซึ่งกระจายอยู่รอบ ๆ ศูนย์หลักทั้งในรูปแบบของ **Centralised** และ **Dispersal** การพิจารณาจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาถึงตัวแปรอื่น ๆ ประกอบด้วย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้วางแนวทางไว้ 3 ประการคือ

- ก. เรื่องของที่ว่างภายในพื้นที่นั้น
- ข. เรื่องของราคาที่ดิน
- ค. เรื่องของขนาดสนาม

ก. เรื่องของที่ว่าง ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องศึกษาพื้นที่ที่เหลืออยู่ในเขตเหล่านั้นเพื่อที่จะได้นำมาประกอบการพิจารณาหาที่ตั้งที่มีความเป็นไปได้สูง

ข. เรื่องของราคาที่ดิน ในเรื่องดังกล่าวจะช่วยให้การตัดสินใจในการจัดตั้งศูนย์สันทนาการนั้นเป็นไปได้มากยิ่งขึ้นเพราะทราบถึงต้นทุนในการดำเนินงานที่สำคัญตัวหนึ่ง

ค. เรื่องของขนาดสนาม ขนาดของสนามจะช่วยให้ทราบว่าเมื่อมีข้อจำกัดทั้งทางด้านพื้นที่คือมีที่ว่างน้อย และราคาที่ดินสูงผู้รับผิดชอบโครงการก็ต้องกำหนดชนิดของกีฬาให้ใช้พื้นที่น้อยที่สุดซึ่งในขณะเดียวกันก็สามารถตอบสนองกิจกรรมทางค่าน **Active Recreation** ได้ในลักษณะเดียวกันกับกีฬาที่ต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่

3. การกำหนดแบบสอบถาม

เมื่อศึกษารายละเอียดในข้อ (1) และ (2) แล้วการที่จะทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ก็สามารถทำได้โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) นั้นเอง แต่ในแบบสอบถามนั้นต้องถูกจำกัดด้วยรายละเอียดใน (1) และ (2) ยกตัวอย่างเช่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางค่านประชากรในพื้นที่แห่งหนึ่งพบว่ามีความต้องการสันทนาการเป็น **Active Recreation** ต่อ **Passive Recreation** เป็น 70 : 30 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการสร้างศูนย์สันทนาการในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องให้ความสำคัญแก่ **Active Recreation** มากกว่า **Passive Recreation**

1. เมื่อมีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่

แต่เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงตัวแปรทางด้านพื้นที่พบว่าในบริเวณนั้นมีที่ว่างเหลืออยู่น้อยมากพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ใช้เป็นอาคารพาณิชย์ สำนักงานร้านค้า สถานประกอบธุรกิจ และอื่น ๆ ไปหมดแล้ว รวมทั้งที่ดินก็มีราคาสูง การที่จะสร้างศูนย์สันทนาการโดยเน้นหนักค่าน **Active Recreation**

ซึ่งเป็นเรื่องของการกีฬาเกือบทั้งหมดนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจำกัดชนิดของกีฬาลง โดยเหตุผลทางค่านิยมจำกัดทางค่านิยมที่

แบบสอบถามที่กำหนดออกมาจึงต้องเป็นไปในลักษณะของกีฬาที่ใช้พื้นที่น้อยสำหรับฝึกซ้อม ออกกำลังกาย เช่น เทเบิลเทนนิส กระบี่กระบอง กายบริหาร แอควาติก คีฬาขี่ม้า ตะกร้อวง ตะกร้อข้ามตาข่าย เป็นต้น สำหรับในเรื่องรูปแบบของการจัดให้บริการนั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่าความสามารถในการออกแบบว่าจะใช้พื้นที่เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางค่านิยมทางการได้ในรูปแบบใด เช่น ใช้คอร์ท หรือก่อสร้างให้ซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เป็นต้น ซึ่งก็เป็นการจัด **Active Recreation** ได้เช่นเดียวกัน

2. เมื่อไม่มีข้อจำกัดทางค่านิยมที่

ภายใต้ข้อสมมุติเดียวกันในเรื่อง **Active Recreation** คือ **Passive Recreation** พบว่าถ้าพื้นที่เหล่านั้นไม่มีข้อจำกัดทางค่านิยมที่แล้ว ชนิดของกีฬาในการร่างแบบสอบถามก็ไม่จำเป็นต้องไปจำกัด เช่น อาจกำหนดให้มีสนามฟุตบอล สอกกี ริกบี้ รวมทั้งลู่วิ่งรอบ ๆ สนามเหล่านั้นได้ควรรวมทั้งกีฬาที่มีพื้นที่น้อยเช่น เทเบิลเทนนิส ตะกร้อ แอควาติก รวมอยู่ด้วย

นอกจากนั้นหากพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะพิเศษทางค่านิยมเป็นเฉพาะตัวอยู่แล้วเช่น แม่น้ำ ลำคลอง ชายทะเล ภูเขา ก็สามารถให้ประโยชน์จากลักษณะเฉพาะเหล่านั้นได้เป็นอย่างดีด้วย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการกำหนดแบบสอบถามที่มีข้อจำกัดอยู่แล้วจากการที่ได้ศึกษามาก่อนในเรื่องของสัดส่วนระหว่างประเภทของการสนทนา การ ข้อมูลเรื่องที่ว่า ราคาที่ดินและขนาดของสนาม จะช่วยให้แบบสอบถามนั้นมีตัวกำหนดไว้ให้ประชาชนต้องตอบในกิจกรรมที่รัฐสามารถจะจัดให้ได้เท่านั้นอย่างเช่นถ้าไม่กำหนดชนิดของกีฬาไว้ ผู้ที่ตอบว่าชอบฟุตบอลในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในเรื่องของที่ว่างและราคาที่ดิน รัฐก็ไม่สามารถจะจัดให้ได้แต่ถ้ากำหนดประเภทไว้ในเมื่อพื้นที่ดังกล่าวมีข้อจำกัดอยู่ที่กีฬาที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามจึงต้องเป็นพวกที่ใช้พื้นที่น้อยทั้งสิ้น เมื่อประชาชน

ตอมารัฐก็สามารถจะจัดสร้างศูนย์สันหนการโดยมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนนั่นเอง

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าการกำหนดมาตรฐานขึ้นมาก่อนนั้นจะช่วยให้การทำงานในลำดับต่อมา มีความสะดวกและง่ายต่อการวางแผนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะตัวมาตรฐานที่ได้เปรียบเสมือนตัวที่คอยควบคุมสิ่งที่อยู่ภายในไม่ให้หนีออกไปจากระเบียบที่วางเอาไว้ ซึ่งหมายถึงว่าจะสามารถควบคุม วางแนวทาง กำหนดวิธีการต่าง ๆ เพื่อจัดตั้งศูนย์สันหนการขึ้นมาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนซึ่งเชื่อว่าการจัดตั้งศูนย์สันหนการโดยมีมาตรฐานในการวางแผนจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแหล่งสันหนการในกรุงเทพมหานครได้ในระดับหนึ่ง

การแก้ปัญหาการขาดแคลนทางด้านสันหนการในกรุงเทพมหานครนั้น นอกจากจะกระทำได้โดยการเสนอแนวความคิดในการจัดตั้งศูนย์สันหนการกรุงเทพมหานครตามที่ได้ศึกษาและกล่าวมาแล้วในข้างต้นนั้น พบว่ายังมีแนวทางบางประการที่จะสามารถช่วยแก้ปัญหาในเรื่องนี้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

6.3.3 แนวนโยบายในระดับชาติ

1. ส่งเสริมให้มีการสร้างเมืองหลักขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศรวมทั้งกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการพัฒนาพื้นที่เหล่านั้น เพื่อลดปัญหาการเติบโตของกรุงเทพมหานคร
2. รัฐควรเน้นถึงการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในทุกระดับอาชีพให้เห็นความสำคัญของการสันหนการ และประโยชน์ที่จะได้รับ
3. จัดตั้ง ปรับปรุงหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบเกี่ยวกับการสันหนการทั้งประเทศให้มีการประสานงานกันอย่างมีระบบ
4. พยายามควบคุม จักรระบบ การสันหนการธุรกิจให้อยู่ในระเบียบวินัยของสังคม ศีลธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ รวมทั้งเน้นให้เห็นความรับผิดชอบร่วมกันต่อสังคมที่อาศัยอยู่

5. รัฐจะต้องปราบปรามผู้สร้างการสันตนาการที่ไม่ถูกต้องผิดต่อกฎหมายและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างจริงจัง รับผิดชอบต่อความและเจ็บช้ำช้ำ

6. ขอความช่วยเหลือ ประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศโดยเฉพาะอุปกรณ์ด้านการศึกษา เงินทุนช่วยเหลือ ลดภาษีขาเข้าของอุปกรณ์กีฬา รวมทั้งเครื่องอำนวยความสะดวกในการสันตนาการ

6.3.4 นโยบายระดมทุนกรุงเทพมหานคร

1. ควรเร่งให้มีการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครอย่างรีบด่วนเพื่อที่จะได้ประกาศเป็นกฎกระทรวงใช้บังคับตามผังเมืองรวมในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2. ควรจะมีการศึกษาถึงการแบ่งประเภทของแหล่งสันตนาการต่าง ๆ เท่าที่อยู่ในปัจจุบันโดยแบ่งเป็นขนาดที่จะให้บริการแก่ชุมชนในระดัต่าง ๆ เช่น ระดัหมู่บ้าน แขวง เขต หลาย ๆ เขต กรุงเทพมหานคร ภาคและประเทศ เป็นต้น

3. ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งสันตนาการ ศูนย์สันตนาการต่าง ๆ ในลักษณะเช่นเดียวกับการสร้างโรงพยาบาล โรงเรียน ทั้งนี้เพราะการสร้างศูนย์สันตนาการดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง รวมทั้งการยอมให้เอกชนเข้ามาเช่าพื้นที่บางส่วนเพื่อจัดหาผลประโยชน์หรือในการหาพื้นที่นั้นรัฐอาจหาซื้อพื้นที่ไว้เป็นจำนวนมาก แล้วจัดการสันตนาการเสียครั้งหนึ่งพื้นที่ที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งก็อาจขายได้ในภายหลังโดยจะขายได้ในราคาที่สูงขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนาพื้นที่ข้างเคียงให้เป็นศูนย์สันตนาการขึ้นมา เช่นซื้อมา 1,000 ไร่ จัดเป็นศูนย์สันตนาการเสีย 500 ไร่ ที่เหลืออีก 500 ไร่ ก็สามารถนำมาขายหรือดำเนินการใด ๆ ก็ตามเพื่อหาผลประโยชน์ได้

4. ปรับปรุงและส่งเสริมแหล่งสันตนาการที่เป็น *Passive Recreation* เช่น วัด พิพิธภัณฑ์ อนุสาวรีย์ สถานที่ราชการบางแห่งเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

5. กรุงเทพมหานครจะมีการควบคุมการก่อสร้างอาคารทุกชนิดอย่างจริงจัง และส่งเสริมให้มีการใช้พื้นที่ว่างภายในเขตให้เกิดประโยชน์ทางค่านันทนาการบ้าง เช่นกรณีที่ว่างรอยละ 30 ก็ควรมีการควบคุมไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดังกล่าวเป็นอย่างอื่น และควรขอความร่วมมือให้จัดที่ว่างดังกล่าวให้เป็นลักษณะ Ornamental Area

6. ควรให้ความสำคัญแก่ปัญหาค่านันทนาการเช่นเดียวกับปัญหาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะปัญหาการขาดแคลนทางค่านันทนาการเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งในอันที่จะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดรวมทั้งการกำหนดไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครด้วย

นโยบายทั้ง 2 ส่วนที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้นต้องใช้เวลาพอสมควรในการที่จะปฏิบัติตามเพื่อที่จะก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาทางค่านันทนาการได้อย่างแท้จริง และถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐในการที่จะจัดบริการค่านันทนาการที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่แท้จริง ควรจะพยายามลดแหล่งนันทนาการของรัฐเองในลักษณะที่ไม่ได้เป็นการส่งเสริมชีวิตที่ดีของชนในชาติ เช่น การออกสลากกินแบ่ง สนามมา เป็นต้น และควรจะควบคุมเอกชนอย่างจริงจังและเด็ดขาดในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้บริการทางนันทนาการที่ไม่ถูกต้องแก่ประชาชน

6.3.5 แผนนโยบายสำหรับศูนย์เยาวชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน

แม้ว่าในการศึกษาค้างนี้จะเห็นได้ว่า ศูนย์เยาวชนที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นจะต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานมากมายโดยเฉพาะปัญหาทางด้านการบริหาร งบประมาณ บุคลากร และความขาดแคลนค่านอาคารสถานที่ จึงทำให้ศูนย์เยาวชนเหล่านี้ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาของเยาวชนดังที่เคยมีเป้าหมายไว้ในการจัดตั้งครั้งแรก

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อได้มีการกำหนดศูนย์นันทนาการกรุงเทพมหานครขึ้นมา 9 ศูนย์ ตามผลของการศึกษา ซึ่งสามารถที่จะครอบคลุมเขต

ต่าง ๆ ทั่วทั้งกรุงเทพมหานครได้แล้ว ในเขตเหล่านั้นต่างก็มีสภาพทางด้านการใช้ที่ดินและลักษณะทางด้านประชากรแตกต่างกันออกไป ซึ่งเชื่อว่าหากมีการศึกษาโดยวิธีการเช่นเดียวกันกับการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการนี้ ก็จะสามารถกำหนดมาตรฐานของการสหนาการในเรื่องต่าง ๆ ได้ในลักษณะเดียวกัน

ศูนย์เยาวชนทั้ง 22 ศูนย์ ซึ่งกระจายอยู่ในกรุงเทพมหานครนั้น เชื่อว่าหากมีการพัฒนาที่ถูกต้องโดยพยายามจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของประชากรในพื้นที่แล้ว ศูนย์ฯ ดังกล่าวก็ย่อมจะทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นแหล่งสหนาการจากรัฐได้อย่างเต็มที่ การศึกษาในครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อสามารถกำหนดศูนย์สหนาการกรุงเทพมหานครขึ้นมาได้ 9 ศูนย์แล้ว ภายในพื้นที่เขตต่าง ๆ ที่เป็นของแต่ละศูนย์ฯ ย่อมจะมีแหล่งสหนาการเดิมของรัฐตั้งอยู่แล้ว ซึ่งได้แก่ สวนสาธารณะ สวนหย่อม และศูนย์เยาวชน ซึ่งเชื่อว่ารัฐเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานท้องถิ่น คือ กรุงเทพมหานครต่างก็ได้พยายามจัดการบริการด้านสหนาการให้แก่ประชาชนอยู่แล้ว ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้เป็นการปฏิเสธไม่ยอมรับแหล่งสหนาการที่มีอยู่แล้วแต่อย่างใด แต่เชื่อว่าหากมีการพัฒนาขึ้นมาใหม่รัฐควรที่จะคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่บ้าง ทั้งนี้ เพราะผลจากการศึกษาในครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า ประชากรที่มี วิทยายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษาที่ต่างกันย่อมมีความต้องการทางด้านสหนาการที่แตกต่างกันออกไป ศูนย์เยาวชนทั้ง 22 ศูนย์นั้นได้กระจายกันอยู่ในเขตต่าง ๆ ของศูนย์สหนาการกรุงเทพมหานครฯ ศูนย์ตามลำดับดังนี้

1. ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร 1 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตปทุมวัน คูสิต และห้วยขวาง รวม 4 เขต ในเขตทั้ง 4 นี้เป็นที่ตั้งของศูนย์เยาวชนที่มีอยู่เดิมรวม 7 ศูนย์ รวมทั้งเป็นที่ตั้งของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) ค่าย ศูนย์เยาวชนดังกล่าวได้แก่ ศูนย์เยาวชนลุมพินี ปทุมวัน และ บ่อนไก่ ในเขตปทุมวัน วิทยุทิศ ในเขตพญาไท เตชะวนิช และสวนอ้อยในเขตคูสิต ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) ในเขตห้วยขวาง
2. ศูนย์สหนาการกรุงเทพมหานคร 2 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตพระนคร ป้อมปราบฯ สัมพันธวงศ์ บางรัก คลองสาน บางกอกใหญ่

บางกอกน้อย และธนบุรี รวม 8 เขต ในเขตเหล่านี้ศูนย์เยาวชนตั้งอยู่รวม 9 ศูนย์ คือ ศูนย์เยาวชนเทเวศร์ วัดมหาธาตุ ในเขตพระนคร วัดโสมนัส ในเขตป้อมปราบฯ วัดหัวลำโพง ในเขตบางรัก ปทุมคงคา ในเขตสัมพันธวงศ์ โรตารีธนบุรี ในเขตบางกอกใหญ่ อัมพวา วัดจักรแก้ว ในเขตบางกอกน้อย และเวฬุราชิน ในเขตธนบุรี

3. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 3 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตพระโขนง เพียงเขตเดียว ในเขตดังกล่าวเป็นที่ตั้งของศูนย์เยาวชน 3 ศูนย์ คือ ศูนย์เยาวชนบางนา วัดธาตุทอง และคลองเตย

4. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 4 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตยานนาวา และราษฎร์บูรณะ รวม 2 เขต ในเขตทั้ง 2 นี้เป็นที่ตั้งของศูนย์เยาวชน 2 แห่ง คือ ศูนย์เยาวชนวัดคอกไม้ และ ราษฎร์บูรณะ

5. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 5 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตบางเขนเพียงเขตเดียว ในเขตดังกล่าวเป็นที่ตั้งของศูนย์เยาวชนเพียง 1 ศูนย์ คือ ศูนย์เยาวชนบางเขน

6. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 6 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตคลองจั่น ภาษีเจริญ และหนองแขม รวม 3 เขต ในเขตดังกล่าวมีศูนย์เยาวชนตั้งอยู่เพียงแห่งเดียว คือ ศูนย์เยาวชนวัดม่วง ในเขตภาษีเจริญ

7. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 7 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตบางกะปิเพียงเขตเดียว และพบว่าในเขตนี้ไม่มีศูนย์เยาวชนตั้งอยู่เลย

8. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 8 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตบางขุนเทียนเพียงเขตเดียว และพบว่าในเขตนี้ไม่มีศูนย์เยาวชนตั้งอยู่เลย

9. ศูนย์สันตนาการกรุงเทพมหานคร 9 ประกอบด้วยพื้นที่ของเขตมีนบุรี ลาดกระบัง และหนองจอก รวม 3 เขต ในเขตทั้ง 3 นี้พบว่าไม่มีศูนย์เยาวชนตั้งอยู่เลย

ศูนย์เยาวชนเหล่านี้เพื่อว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชากรในพื้นที่ใดในลักษณะที่เป็น Pavilion Unit เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์สันตนาการ

กรุงเทพมหานครขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของ Centralised หรือ Dispersal System ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอบต้น การนำข้อมูลในส่วนที่เป็นสภาพของแหล่ง สันทนาการที่มีอยู่เดิมมาพิจารณาประกอบกับการจัดตั้งศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานครนี้ จะช่วยให้เกิดการประหยัดในการพัฒนาได้อีกแนวทางหนึ่ง เพราะสามารถ จะนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุง แก้ไขให้สามารถเป็นศูนย์สันทนาการกรุงเทพมหานครได้ดียิ่งขึ้นในอนาคตซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครนั้นไม่ได้เริ่ม การพัฒนาหรือจัดการบริการด้านสันทนาการจากสภาพที่จะต้องเริ่มต้นกันใหม่ แต่ เป็นการเริ่มจากสิ่งที่มีอยู่แล้วแต่เดิมนั่นเอง

การศึกษาถึงการกำหนดมาตรฐานในการวางแผนสำหรับศูนย์สันทนาการ กรุงเทพมหานคร จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดให้มี บริการสันทนาการแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด

แม้ว่าการศึกษานี้จะเป็นเพียงการกล่าวถึงตัวแปรบางประการมากำหนดเป็นมาตรฐานในการวางแผนแต่เรื่องดังกล่าวสามารถจะชี้แจงให้เห็นได้ว่า ปัญหาของการวางแผนในปัจจุบันก็คือนักวิชาการแต่ละสาขาก็จะอธิบายปัญหาต่าง ๆ ตามความรู้ความเข้าใจของตน การศึกษาในทางผังเมืองเป็นวิธีการอันหนึ่งในการที่จะรวบรวมแนวความคิดจากการศึกษาหลาย ๆ สาขาวิชาที่มีความเกี่ยวเนื่องต่อกัน บนพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์ที่จะอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีระบบและก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างครบถ้วน เพื่อที่จะหาทางแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ

การแก้ไขปัญหาคารสันทนาการในกรุงเทพมหานครนั้นต้องใช้ความพยายามหลาย ๆ ประการรวมทั้งความร่วมมือจากทุกฝ่าย รัฐจะต้องมีความจริงจังในการ แก้ปัญหาเพราะถือได้ว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐประเภทหนึ่งในการที่จะจัดกิจกรรม ทางด้านสันทนาการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และในขณะเดียวกันประชาชนเองก็ต้องมีส่วนร่วมในการช่วยดูแล รักษา สิ่งที่รัฐได้สร้างขึ้นไว้ การร่วมมือกันในลักษณะ เช่นนี้เชื่อว่าจะทำให้การบริการทางด้านสันทนาการจากรัฐจะประสบผลสำเร็จมาก

ยิ่งขึ้นประชากรในกรุงเทพมหานครจะต้องเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากไปให้กลับมาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นได้ไม่่ง่ายนักแต่เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งและกำลังขาดแคลนเพิ่มขึ้นทุกที การสร้างความรู้สึกดังกล่าวขึ้นมาใหม่ นอกจากจะเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีงามแล้ว ยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมโดยส่วนรวมด้วยการจัดบริการด้านสันติภาพการให้แก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ก็ย่อมจะได้รับความสำเร็จในที่สุดตรงตามเป้าหมายของการสันติภาพคือการมีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจของทุกคนนั่นเอง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย